

Ocena programowa

Profil praktyczny

Raport samooceny

Akademia Pomorska w Słupsku
Biuro Rektora:
ul. Bohaterów Westerplatte 64
76 – 200 Słupsk

Nazwa ocenianego kierunku studiów: OCHRONA ŚRODOWISKA

1. Poziom/y studiów: **studia pierwszego stopnia**
2. Forma/y studiów: **studia stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki o Ziemi i środowisku	139	77 %

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1	Nauki biologiczne	22	12 %
2	Inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka	19	11 %

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK x NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- nauczyciel przedmiotu²
- nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych²
- nauczyciel praktycznej nauki zawodu²

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

- nauczyciel prowadzący zajęcia²
- nauczyciel psycholog
- nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- nauczyciel pedagog specjalny
- nauczyciel logopeda
- nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

WIEDZA	
K1P_W01	Posiada podstawową wiedzę z zakresu nauk matematyczno – przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych, niezbędną do zrozumienia zjawisk przyrodniczych
K1P_W02	Rozumie związki i zależności między różnymi dyscyplinami nauk przyrodniczych, a w szczególności relacje między przyrodążywioną i nieżywioną
K1P_W03	Charakteryzuje poziomy organizacji życia, bioróżnorodności biologicznej i wzajemne oddziaływanie organizmów ze środowiskiem
K1P_W04	Omawia budowę organizmów i ich przynależność systematyczną
K1P_W05	Charakteryzuje podstawowe komponenty środowiska, procesy biogeochemiczne i mechanizmy funkcjonowania ekosystemów
K1P_W06	Charakteryzuje najważniejsze typy środowisk i zespoły organizmów z uwzględnieniem ich zagrożeń cywilizacyjnych
K1P_W07	Definiuje podstawowe terminy i pojęcia właściwe dla ekologii, ochrony przyrody i ochrony środowiska oraz zna ich powiązania z innymi dyscyplinami przyrodniczymi oraz podstawowymi dziedzinami działalności społeczno-gospodarczej.
K1 P_W08	Charakteryzuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze, w tym metody matematyczne, statystyczne i informatyczne stosowane w naukach przyrodniczych oraz w sektorach działalności przemysłowej i gospodarczej
K1 P_W09	Charakteryzuje podstawowe kryteria oceny jakości środowiska
K1 P_W10	Charakteryzuje poszczególne elementy środowiska przyrodniczego i ich wpływ na życie społeczno-gospodarcze
K1 P_W11	Określa zasady zrównoważonego rozwoju i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego na potrzeby działalności przemysłowej i gospodarczej
K1 P_W12	Omawia zasady planowania zagospodarowania przestrzennego w sektorach działalności przemysłowej i gospodarczej
K1 P_W13	Opisuje prawne i ekonomiczne instrumenty stosowane w zarządzaniu środowiskiem przyrodniczym
K1 P_W14	Zna podstawy prowadzenia działalności gospodarczej oraz podstawowe zasady zarządzania i logistyki
K1 P_W15	Objaśnia wymogi ochrony własności przemysłowej, prawa autorskiego i informacji patentowej w działalności społeczno-gospodarczej
K1 P_W16	Wymienia przepisy dotyczące zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w terenie, laboratorium i zakładzie pracy.
K1 P_W17	Ma wiedzę w zakresie utrzymania urządzeń, obiektów i systemów technicznych w obszarach wiejskich i miejskich, w szczególności związanych z gospodarką wodno-

	ściekową, transportem, zbiórką, magazynowaniem i utylizacją odpadów, pozyskiwaniem oraz wytwarzaniem, przesyłem i magazynowaniem energii
K1 P_W18	Ma wiedzę w zakresie technologii i technik oczyszczania wód i ścieków, sieci wodno – kanalizacyjnych, gospodarki odpadami oraz rekultywacji zbiorników wodnych i obszarów lądowych.
UMIEJĘTNOŚCI	
K1 P_U01	Rozpoznaje i poprawnie interpretuje, przy pomocy odpowiednich narzędzi badawczych (klucze, katalogi, atlasy, mapy, zdjęcia satelitarne itp.) informacje o elementach przyrody żywej i nieżywej
K1 P_U02	Posługuje się podstawową terminologią (w języku polskim i angielskim) w zakresie nauk przyrodniczych, związanych z ochroną środowiska
K1 P_U03	Stosuje wybrane metody pobierania, oczyszczania i przygotowania materiału do badań oraz różne techniki preparatywne i pomiarowe do oznaczania parametrów fizykochemicznych środowiska
K1 P_U04	Stosuje różne techniki i technologie wykorzystywane w działalności społeczno-gospodarczej i przemysłowej w dziedzinie ochrony środowiska
K1 P_U05	Posługuje się podstawowymi metodami analiz biocenotycznych
K1 P_U06	Planuje i przeprowadza pod kierunkiem nauczyciela proste prace badawcze, obserwacje, pomiary i badania środowiskowe
K1 P_U07	Dobiera odpowiednie metody statystyczne, informatyczne i graficzne do analizy i prezentacji danych ze szczególnym uwzględnieniem dziedzin działalności społeczno-gospodarczej
K1 P_U08	Wnioskuje na podstawie wyników analizy danych i rozwiązanych zadań
K1P_U09	Przygotowuje wybrane elementy dokumentacji OoŚ pod kierunkiem nauczyciela pod kątem różnych inwestycji prowadzonych w działalności społeczno-gospodarczej i przemysłowej
K1P_U10	Korzysta z różnorodnych źródeł informacji (np.: publikacje, czasopisma fachowe, roczniki statystyczne, akty prawne, dokumentacje, mapy, fotografie, Internet) w języku polskim i angielskim
K1P_U11	Dokonuje syntezy informacji pochodzących z różnych źródeł
K1P_U12	Przygotowuje samodzielnie nieskomplikowane projekty, raporty, opracowania dotyczące wpływu działalności społeczno-gospodarczej i przemysłowej na stan środowiska przyrodniczego
K1P_U13	Wykorzystuje instrumenty prawne i ekonomiczne w tworzeniu dokumentacji dotyczącej ochrony środowiska w działalności społeczno-gospodarczej i przemysłowej
K1P_U14	Przedstawia publicznie wybrane zagadnienia dotyczące ochrony środowiska
K1P_U15	Prowadzi dyskusje w zakresie ochrony środowiska i dziedzin pokrewnych wykorzystując specjalistyczną terminologię ze szczególnym uwzględnieniem obszarów działalności społeczno-gospodarczej
K1P_U16	Ma umiejętności językowe w zakresie dziedziny nauk przyrodniczych właściwej dla ochrony środowiska, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K1P_U17	Proponuje sposoby ochrony zagrożonych gatunków i siedlisk oraz metody rekultywacji zdegradowanych systemów przyrodniczych

K1P_U18	Analizuje i ocenia praktyczne aspekty funkcjonowanie jednostek sektora społeczno-gospodarczego zajmującego się ochroną środowiska
K1P_U19	Uczestniczy w opracowywaniu wniosków o finansowanie działań proekologicznych
K1P_U20	potrafi zarządzać i dokonywać optymalizacji w przestrzeni miejskiej i wiejskiej uwzględniając różnorodne funkcje które muszą być równolegle spełniane oraz dostosowując się do lokalnych uwarunkowań środowiskowych i społeczno-ekonomicznych
K1P_U21	potrafi dokonywać doboru materiałów i technologii w działalności gospodarczej, uwzględniając techniczne i pozatechniczne aspekty planowanych obiektów i infrastruktury
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K1P_K01	Docenia potrzebę aktualizowania informacji wynikających z rozwoju nauk przyrodniczych, systematycznego uzupełniania wiedzy ogólnej i kierunkowej
K1P_K02	Wykazuje kreatywność podczas organizacji pracy i współpracy z innymi w grupie, wykorzystując różne techniki dyskusji, komunikacji i negocjacji
K1P_K03	Wyznacza działania priorytetowe, które umożliwiają sprawne osiągnięcie zakładanych celów i realizację zadań
K1P_K04	Zachowuje ostrożność i krytycyzm w opiniowaniu i wydawaniu sądów dotyczących pracy zawodowej
K1P_K05	Dąży do podnoszenia kompetencji zawodowych i społecznych adekwatnie do zmieniających się uwarunkowań na rynku pracy
K1P_K06	Wykazuje odpowiedzialność za powierzony sprzęt, aparaturę oraz pracę i bezpieczeństwo własne i innych
K1P_K07	Wykazuje przedsiębiorczość w samodzielnym zdobywaniu wiedzy i organizowaniu swojej pracy
K1P_K08	Rozpoznaje problemy w zakresie działalności przemysłowej i gospodarczej oraz postępuje zgodnie z etyką zawodową i ogólnie przyjętymi normami moralnymi
K1P_K09	Angażuje się w przygotowanie i realizację projektów społecznych o charakterze proekologicznym

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Anna Jarosiewicz	doktor habilitowany inżynier/profesor uczelni/Dyrektor Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi
Katarzyna Bigus	doktor/adiunkt/Z-ca Dyrektora ds. Dydaktyki Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi
Brygida Radawiec	doktor/adiunkt dydaktyczny/Członek Instytutowej Komisji Jakości Kształcenia
Monika Niska	doktor habilitowany /profesor uczelni/Z-ca Dyrektora ds Dyscypliny Nauki o Ziemi i Środowisku Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	7
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	14
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	20
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	24
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	26
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	28
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	30
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	38
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	39
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	42
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	43
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	52

Prezentacja uczelni

Należy krótko przedstawić aktualne, istotne informacje charakteryzujące uczelnię w powiązaniu z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów (rekomendowane co najwyżej 1800 znaków).

Akademia Pomorska w Słupsku została powołana Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 1969 r. pod nazwą Wyższa Szkoła Nauczycielska na bazie powstałego w 1957 roku Studium Nauczycielskiego. W trakcie wieloletniej działalności Uczelni jej nazwa była kilkakrotnie zmieniana, co wynikało z wymogów formalnych i z poszerzania oferty edukacyjnej. W 1974 roku została przekształcona w Wyższą Szkołę Pedagogiczną (WSP). W 2000 r. WSP przekształcono w Pomorską Akademię Pedagogiczną, a w 2006 r. nadano Uczelni obecną nazwę. W Akademii Pomorskiej w Słupsku prowadzonych jest 26 kierunków (SPS), 16 kierunków (SDS) oraz 5 kierunki (JSM) o profilu ogólnoakademickim i praktycznym. Po reorganizacji w 2019 r., strukturę AP stanowią Instytuty i Katedry oraz jednostki międzywydziałowe (m. in. Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Biblioteka Uczelniana, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Wydawnictwo Naukowe).

Instytut Biologii i Nauk o Ziemi powstał w październiku 2019 roku po reorganizacji Uczelni. W jego skład wchodzi Katedra Biologii i Katedra Nauk o Ziemi i Środowisku. W skład obecnego Instytutu wchodzi pracownicy byłego Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska oraz część pracowników Instytutu Geografii i Studiów Regionalnych oraz Instytutu Fizyki prowadzących działalność naukową w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku.

W roku akademickim 2022/2023 w IBiNoZ zatrudnione są 32 osoby: w tym 22 pracowników na stanowisku badawczo-dydaktycznym (2 profesorów, 13 profesorów uczelni, 10 doktorów i 1 magister) oraz 6 pracowników na stanowisku dydaktycznym. W Instytucie zatrudnione są poza tym cztery osoby w grupie administracyjno – ekonomicznej, w tym jedna na stanowisku starszego referenta (pracownik Sekretariatu) oraz 3 osoby na stanowisku specjalisty (zatrudnienie w ramach projektu). Instytut prowadzi kształcenie na trzech kierunkach: Biologia, Geografia i Ochrona Środowiska.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Instytut Biologii i Nauk o Ziemi (IBiNoZ) jest znaczącą jednostką Uczelni, zarówno pod względem naukowym jak i kadrowym. Jako integralny element struktury Akademii Pomorskiej w Słupsku, w swojej działalności naukowej i dydaktycznej odwołuje się do uniwersalnych wartości: prawdy w nauce, wspólnotowego charakteru wiedzy i nauczania, szacunku dla różnorodnych poglądów, a także twórczej relacji pomiędzy kadrą badawczo-dydaktyczną a studentami. Włącza się również w realizację misji Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 1.1.) poprzez zdobywanie, interpretowanie, przechowywanie i przekazywanie wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych, krzewienie krytycznej postawy wobec rzeczywistości w poczuciu odpowiedzialności za przyszłość zbiorowości i reprezentujących ją jednostek, a także podejmowanie nowych wyzwań dydaktycznych przejawiających się w dbałości o rozwój nowych technologii edukacyjnych i infrastruktury dydaktycznej opartej na technologiach IT.

Poprzez swoją ofertę edukacyjną IBiNoZ wpisuje się w wizję Akademii Pomorskiej w Słupsku, podejmując działania pozwalające na: zagwarantowanie wysokiego poziomu kształcenia i dostosowania swojej oferty do potrzeb rynku pracy oraz oczekiwań środowiska lokalnego, wzmacnianie potencjału badawczego w dyscyplinie nauk biologicznych oraz dyscyplinie nauk o Ziemi i środowisku, realizację wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych i naukowo-badawczych z instytucjami gospodarki, kultury i społeczeństwa regionu, w tym instytucjami rynku pracy.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku Ochrona Środowiska profil praktyczny, studia pierwszego stopnia, zostały wypracowane w oparciu o doświadczenia w prowadzeniu tego kierunku w latach ubiegłych, o wytyczne wynikające z regulacji prawnych i konsultacje z interesariuszami wewnętrznymi oraz przede wszystkim z interesariuszami zewnętrznymi. W procesie definiowania efektów uczenia się uczestniczyli pracownicy badawczo-dydaktyczni posiadający dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku oraz dyscyplinie nauki biologiczne, członkowie Instytutowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, studenci, interesariusze zewnętrzni oraz interesariusze wewnętrzni tj. jednostki uczelni: Instytut Matematyki, Instytut Pedagogiki, Instytut Nauk o Zdrowiu, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Wśród interesariuszy zewnętrznych dominowały instytucje państwowe i samorządowe, a także firmy prowadzące działalność gospodarczą, w których realizowane były lub przewidziano realizację praktyk studenckich. Efekty uczenia się zostały przypisane do odpowiednich poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji. Obecny kształt programów studiów, a także zawarty w nich efektów uczenia się na kierunku Ochrona Środowiska, studia pierwszego stopnia uwzględnia wnioski z monitoringu i ewaluacji jakości kształcenia oraz uwagi interesariuszy zewnętrznych z poprzednich lat i koresponduje z obowiązującą na uczelni Polityką Jakości Kształcenia (Załącznik 1.2.). Wykaz efektów uczenia się w programie studiów stanowi czytelny zbiór opisu założonych do osiągnięcia umiejętności studenta, których weryfikację umożliwia ramowy system oceny efektów uczenia się studentów w IBiNoZ (Załącznik 1.3.).

Kierunek Ochrona Środowiska jest przypisany do dyscyplin: Nauki o Ziemi i środowisku (dyscyplina wiodąca), Nauki biologiczne oraz Inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka (zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 20.09.2018 w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych DZ.U.2018 poz. 1818) (Załącznik 1.4.). Studenci zdobywają wiedzę ogólną z zakresu

nauk ścisłych i technicznych, ze szczególnym uwzględnieniem poznania i interpretacji procesów biotycznych i abiotycznych zachodzących w środowisku. Efekty uczenia się związane są z umiejętnością korzystania z nowoczesnej aparatury pomiarowej, planowaniem i prowadzeniem obserwacji i badań terenowych oraz gromadzeniem, przetwarzaniem i przekazywaniem informacji naukowej. Program studiów kierunku Ochrona Środowiska bardzo dobrze wpisuje się w te zapisy. Przygotowuje on absolwentów zdolnych do podjęcia pracy w wielu zawodach szeroko rozumianego sektora administracyjno-gospodarczego. Przygotowanie wszechstronnie wykształconej nowej kadry ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności posługiwania się innowacyjnymi technikami analitycznymi i obserwacyjnymi, wykorzystującymi metody informatyki i statystyki przyrodniczej, kartografii i mapowania w oparciu o teledetekcję satelitarną i globalny system informacji, znajomością nowoczesnych technik i technologii służących ochronie środowiska oraz ugruntowaną wiedzą przyrodniczą jest wyjściem naprzeciw nowoczesnej i zrównoważonej gospodarce.

Kierunek Ochrona Środowiska swoją ofertą edukacyjną wpisuje zarówno w Strategię Akademii Pomorskiej w Słupsku jak i Strategię Rozwoju Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi (Zał. 1.5.). Podejmowane są działania pozwalające na zagwarantowanie wysokiego poziomu kształcenia i dostosowania swojej koncepcji do potrzeb rynku pracy oraz oczekiwań środowiska lokalnego, wzmacnianie potencjału badawczego - głównie w dyscyplinie nauk o Ziemi i środowisku.

Kierunek aktualizowany przez pracodawców w ramach realizacji Projektu SOA odpowiada na działania 2.2.2e oraz 2.2.4b opisane w uaktualnionej Strategii Rozwoju AP w Słupsku na lata 2013-2026 oraz działania 3.1.2 i 3.1.3. Strategii Rozwoju Instytutu. W związku z tym, że w ramach kierunku prowadzona jest dynamiczna współpraca z uczelniami zagranicznymi (w ramach wymiany semestralnej i podwójnego dyplomu) kierunek wpisuje się w cel operacyjny 2.5. Strategii Uczelni *Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia* oraz cel operacyjny 2.4. Strategii Rozwoju Instytutu. Kierunek Ochrona Środowiska wpisuje się również cel operacyjny 2.2. (Strategia Rozwoju Instytutu) poprzez dostosowywanie programu studiów do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego (np. uatrakcyjnienie form odbywania praktyk zawodowych).

Oferta dydaktyczna dotycząca kierunku Ochrona Środowiska jest atrakcyjną propozycją dla wszystkich absolwentów szkół średnich zainteresowanych poszerzeniem i zdobywaniem nowej wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych. Rynek pracy województwa pomorskiego stoi przed wyzwaniem zapewnienia odpowiednio wyszkolonych kadr dla coraz popularniejszej gospodarki obiegu zamkniętego (SRWP 2030). Zachodząca na rynku pracy „zielona transformacja” prowadzi do sukcesywnego wzrostu zapotrzebowania na wykwalifikowanych specjalistów z zakresu ochrony środowiska, tym samym zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oferowanych przez kierunek Ochrona Środowiska daje szansę na ciekawą i satysfakcjonującą pracę.

W wyniku konsultacji z potencjalnymi pracodawcami ustalono, że na rynku pracy brakuje osób o interdyscyplinarnym wykształceniu, znających problemy właściwe ekologii, ochrony przyrody i ochrony środowiska. Zdobywane przez studentów ochrony środowiska kompetencje dotyczące sfery przemysłowo-gospodarczej są bardzo pożądane. Kwestie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są coraz bardziej istotnym elementem planowania polityki regionu, zarówno na poziomie wojewódzkim jak i gminnym. Wpisują się one zarówno w obowiązującą Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (uchwała nr 376/XXXI/21 z dnia 12.04.2021 r)) jak i Strategię rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Słupskiego (uchwała nr XXX/326/2014). SRWP 2030 bezpośrednio odnosi się do problemów zmian klimatu i degradacji środowiska oraz zmian cywilizacyjnych jako najważniejszych wyzwań na najbliższe dziesięciolecia. Wysoko ceniona jest umiejętność przygotowania dokumentów planistyczno-strategicznych czy opracowań

ekofizjograficznych (*ścieżka kształcenia Biomonitoring i zrównoważony rozwój* oraz *Gospodarka komunalna i wodno-ściekowa*). Rozwój zainteresowania OZE oraz potencjał regionu w rozbudowywaniu OZE jak najbardziej wskazują na potrzebę kontynuacji prowadzenia ścieżki kształcenia *Ekoenergetyka* (SRWP 2030 Bezpieczeństwo energetyczne). Zrównoważone podejście do urządzania przestrzeni miejskiej tzw. *smart city* wpisuje się bardzo dobrze w ścieżki kształcenia *Gospodarka komunalna i wodno-ściekowa* oraz *Przyrodnicze zarządzanie przestrzenią miejską*.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku Ochrona Środowiska posiadają uprawnienia i kompetencje w dziedzinie nauk przyrodniczych i ścisłych i odpowiednio w dyscyplinie nauki biologiczne oraz nauki o Ziemi i środowisku, co bezpośrednio wpisuje się w dyscypliny naukowe przypisane do kierunku. Kluczowe treści kształcenia ujęte w kartach zajęć korespondują w pełni z prowadzonymi w Instytucie badaniami naukowymi. Pracownicy badawczo-dydaktyczni posiadają aktualny i udokumentowany dorobek w wyżej wymienionych dziedzinach nauki. Kadra naukowa w sposób ciągły realizuje projekty w ramach działalności statutowej oraz aktywnie aplikuje w możliwość realizacji i uczestniczenia w grantach zewnętrznych (NCN, NCBR, NAWA, UNESCO).

Pomimo tego, iż kierunek Ochrona Środowiska jest kierunkiem praktycznym, głównie skupionym na pozyskiwaniu przez studentów umiejętności praktycznych, studenci mają możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych. Aktywność naukowa studentów znajduje swoje odzwierciedlenie w realizowanych pracach dyplomowych i dorobku studentów skupionych w Kołach Naukowych działających w IBiNoZ (Koło Naukowe Terra, Koło Fizjologów Oxygen, Koło Botaników). Studenci mają również możliwość uczestnictwa w projektach badawczo-rozwojowych realizowanych przez pracowników Instytutu.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Program studiów na kierunku Ochrona Środowiska został zatwierdzony decyzją Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 15 czerwca 2022 r. (Zał. 2.1.). Zakładane w programie studiów efekty uczenia się zaklasyfikowane zostały do dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych do dyscypliny nauki o Ziemi i Środowisku – dyscyplina wiodąca (77%) oraz do dyscypliny nauki biologiczne (12%). Część efektów uczenia się zostało również przypisanych do dziedziny nauki inżynierijno – techniczne do dyscypliny inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka (11%) (Zał. 1.4.). Kierunek prowadzony jest na studiach pierwszego stopnia. Zakłada on realizację 180 punktów ECTS w sześciu semestrach. Uczelnia oszacowała wartość punktową poszczególnych przedmiotów uwzględniając współczynnik wg którego 25 – 30 godzin zajęć dydaktycznych z nauczycielem akademickim lub samodzielnej pracy studenta jest równa 1 pkt. ECTS. Punkty przyznawane są również za praktyki zawodowe i przedmioty

wyberane przez studentów. Wszystkie przedmioty realizowane w harmonogramie zajęć są punktowane. Wyjątek stanowią zajęcia wychowania fizycznego oraz zajęcia z bezpieczeństwa i higieny pracy, którym nie przypisano punktów ECTS.

Studenci mają do wyboru **cztery ścieżki kształcenia**:

- biomonitoring i zrównoważony rozwój (BiZR),
- przyrodnicze zarządzanie przestrzenią miejską (PZPM),
- ekoenergetyka (EE), oraz
- gospodarka komunalna i wodno – ściekowa (GKiWŚ).

Program zakłada realizację następującej liczby godzin zajęć dydaktycznych: 4744 dla BiZR, 4739 dla EE, 4753 dla PZPM, 4834 dla GKiWŚ. Ścieżkę kształcenia student wybiera po pierwszym roku studiów. Wybór dokonywany jest na podstawie deklaracji w ankiecie, którą wypełnia student pod koniec drugiego semestru. Aktualnie w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi realizowane są dwie ścieżki kształcenia: biomonitoring i zrównoważony rozwój (II SPS) oraz gospodarka komunalna i wodno – ściekowa (III SPS).

W **programie studiów** wyróżniono przedmioty podstawowe, przedmioty kierunkowe oraz przedmioty do wyboru dla poszczególnych ścieżek kształcenia. Układ oraz kolejność poszczególnych zajęć ma uzasadnienie merytoryczne i logiczne. Czas trwania realizacji treści programowych w poszczególnych sylabusach znajduje odwzorowanie w godzinach pracy własnej studenta oraz punktach ECTS. Wykaz przedmiotów i sylabusów wraz z czasem ich trwania znajduje się w programie studiów (Zał. 1.). Zakładany **harmonogram studiów** zaprojektowany został w taki sposób, aby umożliwić studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się (Zał. 2.2.). Szczegółowy zakres treści przedmiotowych oparty został na zakładanych efektach uczenia się i został przedstawiony w poszczególnych sylabusach.

Różnorodność form zajęć, wraz z maksymalną liczbą studentów przypisaną na każde zajęcia opisuje Zał. 2.3.. W harmonogramie zajęć przewidziano zajęcia teoretyczne – wykłady oraz różnorodne zajęcia praktyczne (seminaria, lektoraty, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia terenowe, praktyki). Dobór form zajęć podyktowany jest specyfiką danego przedmiotu i sprecyzowany w taki sposób, aby zapewniał studentom zdobycie wiedzy oraz nabycie umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu treści opisanych w sylabusach poszczególnych zajęć. Realizując poszczególne formy zajęć, zarówno teoretyczne jak i praktyczne wykładowcy wykorzystują metody zorientowane na studenta. Są to m.in.: dyskusja panelowa, debata, praca w grupach, burza mózgów.

Ważnym elementem w procesie indywidualizacji kształcenia jest możliwość **wyboru** przez studentów znacznej liczby **przedmiotów**. Podczas trwania studiów student może skorzystać z przedmiotów do wyboru, realizowanych w ramach przedmiotów z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych. Stanowią one 6 pkt. ECTS i podzielone zostały na dwa semestry. W czasie trwania studiów student wybiera jeden przedmiot z dwóch dostępnych ofert. Są to: Psychologia emocji i motywacji lub Mediacje i negocjacje (4 pkt. ECTS na III semestrze) oraz Antropologia ciała lub Współczesny dialog międzykulturowy i międzyreligijny (2 pkt. ECTS na IV semestrze). W ramach przedmiotów do wyboru studenci dokonują także wyboru lektoratu z języka obcego z oferty Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. W ramach przedmiotów do wyboru studenci wybierają również takie przedmioty jak praktyka zawodowa oraz grupa seminaryjna, która ściśle związana jest z zainteresowaniami studenta i umożliwia kształtowanie własnej ścieżki rozwoju.

Rozwój zainteresowań studentów, a także rozwój ich kompetencji naukowych są również realizowane poprzez udział studentów w kołach naukowych Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. Obecnie w IBiNoZ funkcjonują trzy koła naukowe: Koło Naukowe Terra, Studenckie Koło Naukowe „Oxygen”

oraz Studenckie Koło Naukowe Botaników. Członkowie kół naukowych aktywnie uczestniczą u życia Instytutu poprzez udział w badaniach naukowych, organizację wyjazdów terenowych, udział w imprezach popularyzujących naukę (np. Bałtycki Festiwal Nauki, Noc Biologa). Wynikiem zaangażowania studentów w działalność naukową kół są wspólne publikacje, wystąpienia studentów na konferencjach, wzbogacony materiał badawczy prac dyplomowych (Załącznik 2.4.).

Zasady i procedury dyplomowania na studiach pierwszego stopnia określają: Regulamin Studiów AP (Załącznik 2.5. i Załącznik 2.5.1. Rozdział VIII), Regulamin Antyplagiatowy (Załącznik 2.6. i Załącznik 2.6.1.) oraz Zasady dyplomowania na kierunku Ochrona Środowiska (Załącznik 2.7.). Student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł lub stopień naukowy. Przy ustalaniu tematu pracy bierze się pod uwagę zainteresowania studenta oraz możliwości udziału w działalności naukowej związanej z kierunkiem studiów. Temat pracy dyplomowej oraz Recenzent pracy zatwierdzani są na Radzie Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. W Instytucie opracowane zostały ponadto standardy pracy dyplomowej, określające m.in. układ pracy dyplomowej czy też wymogi edytorskie (Załącznik 2.8.). Gotową pracę dyplomową, zaakceptowaną przez promotora, w formie pisemnej i elektronicznej student składa w Biurze Obsługi Studenta i Doktoranta. Praca dyplomowa przed dopuszczeniem jej do obrony zostaje poddana procedurze antyplagiatowej obowiązującej w Uczelni, zgodnie z obowiązującym Regulaminem Antyplagiatowym (Załącznik 2.6. i Załącznik 2.6.1.).

W programie studiów pierwszego stopnia uwzględniono praktykę zawodową, którą studenci odbywają w trzecim i piątym semestrze. Czas trwania praktyki wynosi 720 godzin (24 pkt. ECTS). Nad prawidłowym przebiegiem praktyki czuwa opiekun wyznaczony z ramienia Instytutu (Załącznik 2.9.). Aby zapewnić studentom atrakcyjne miejsca praktyk Uczelnia podpisała szereg porozumień z sektorem gospodarki. Student ma możliwość samodzielnego wyboru miejsca praktyk, pod warunkiem, że miejsce to umożliwi realizację celów i efektów uczenia się związanych z ocenianym kierunkiem. Przebieg praktyki zawodowej oraz nadzór nad nią odbywa się w porozumieniu z podmiotem, w którym praktyka jest realizowana, a jej ocena końcowa uwzględnia osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się oraz przydatność zawodową studenta. Szczegółowe informacje dotyczące wymiaru, zasad i formy odbywania praktyki zawodowej zawarto w „Regulaminie praktyki zawodowej” (Załącznik 2.10.). Na stronie internetowej Uczelni w zakładce Student dostępne są niezbędne informacje dotyczące praktyk zawodowych (<https://www.apsl.edu.pl/studenci/sprawy-organizacyjne/studenckie-praktyki-zawodowe>). Student znajdzie tu aktualne regulacje prawne dotyczące praktyk zawodowych, wykaz placówek, z którymi Uczelnia podpisała porozumienia, informacje o ubezpieczeniu, a także niezbędne procedury. Szczegółowe informacje dotyczące praktyki zawodowej na kierunku Ochrona Środowiska znajdują się również na stronie instytutu w zakładce Student: Dokument: <https://binoz.apsl.edu.pl/instytut-biologii-i-nauk-o-ziemi/studenci/dokumenty>.

Sposoby sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są zróżnicowane i dostosowane do specyfiki poszczególnych zajęć. Przyjęte zasady umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, są przejrzyste i powszechnie dostępne. Weryfikacja efektów uczenia się na kierunku Ochrona Środowiska opiera się na *Ramowym systemie oceny studentów*, obowiązującym w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi (Załącznik 1.3.). *Ramowy system* szczegółowo opisuje wymagania dotyczące zajęć kończących się egzaminem, zaliczeń z zajęć, które nie kończą się egzaminem, a także kryteria ilościowe przy ocenie egzaminów i prac kontrolnych oraz stosowaną skalę ocen. Do najczęściej stosowanych form weryfikacji efektów uczenia się zalicza się kolokwium, egzamin, sprawozdanie, esej/referat, projekt czy dziennik praktyk. Wymaganie przygotowania powyższych prac podporządkowane jest sprawdzeniu opanowania treści programowych z danych zajęć, gwarantujących uzyskanie przewidzianych sylabusem efektów uczenia

się zakresie wiedzy oraz umiejętności. W odniesieniu do kompetencji społecznych kluczowe są zachowania studentów przejawiane w czasie zajęć w kontakcie z grupą i prowadzącym, takie jak ich aktywność w dyskusji czy obserwacja pracy w laboratorium (organizacja pracy, utrzymanie czystości na stanowisku pracy itp.).

Instytut Biologii i Nauk o Ziemi podejmuje działania mające na celu dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Regulamin Studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 2.5.1., rozdział IX) przewiduje studia na zasadzie indywidualnej organizacji studiów. Forma ta skierowana jest do studentów którzy: są szczególnie uzdolnieni i wyróżniają się w nauce; wychowują dziecko lub w przypadku studentek – są w ciąży; posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub są przewlekle chore; odbywają część studiów w innej uczelni; zostali wybrani do kolegijskiego organu uczelni; studiuje na więcej niż jednym kierunku studiów; zostali przyjęci na studia w trybie potwierdzenia efektów uczenia się; reprezentują uczelnię, region w różnych dziedzinach życia społecznego, kulturalnego, sportowego itp.. Studia na zasadzie indywidualnej organizacji studiów przysługują również studentom z powodu szczególnej sytuacji, w której nie mogą oni realizować studiów zgodnie z rozkładem zajęć.

Uczelnia podejmuje działania mające na celu stworzenie warunków sprzyjających wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnością. Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać ze wsparcia *Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami*, (powołany Pełnomocnik ds. osób z niepełnosprawnościami a także Koordynator ds. dostępności), które zgodnie z Regulaminem (Załącznik 2.11.) oferuje w zależności od potrzeb indywidualne bezpłatne konsultacje psychologiczne, wsparcie doradcy edukacyjnego, doradcy zawodowego, wsparcie asystenta dydaktycznego dla studentów z niepełnosprawnością.

Dla studentów z niepełnosprawnościami zapewnione są **udogodnienia w Bibliotece Uczelnianej**, w tym podjazdy, winda, podnośnik, samootwierające się drzwi, powiększalnik tekstu, klawiatury z powiększoną czcionką, pętle indukcyjne w czytelnicy i wypożyczalni. Biblioteka posiada także specjalny monitor dotykowy, słuchawki bezprzewodowe, program Ivona (lektor, syntezytor mowy). Do **stołówki studenckiej** osoby z niepełnosprawnościami mogą dojechać windą. Do osób z niepełnosprawnościami przystosowane są również budynki (winda zewnętrzna) oraz **pokoje w Osiedlu Akademickim** Akademii Pomorskiej w Słupsku. Budynki w których odbywają się zajęcia na kierunku Ochrona Środowiska są częściowo dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Budynek przy ul. Arciszewskiego 22b (w tym budynku realizowanych jest większość zajęć dla kierunku) posiada odpowiednio wyposażenie toalety, podjazdów dla wózków inwalidzkich, krzeselka dla osób z niepełnosprawnością ruchową, umożliwiających wjazd na wyższe kondygnacje oraz zainstalowane pętle induktofoniczne w wybranych salach.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Przyjęcie na studia w AP zgodnie z Regulaminem Studiów (Załącznik 2.5.1.) następuje poprzez:

- Rekrutację, na zasadach określonych w uchwale Senatu w sprawie zasad i trybu przyjęć oraz zakresu egzaminów wstępnych na studia pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich;
- Potwierdzenie efektów uczenia się;
- Przeniesienia z innej uczelni lub uczelni zagranicznej.

Postępowanie rekrutacyjne. Zasady przeprowadzania rejestracji kandydatów na studia, wysokość opłaty rekrutacyjnej, wykaz wymaganych dokumentów, szczegółowy harmonogram postępowania rekrutacyjnego oraz zasady dokonywania wpisu na listę osób przyjętych (listę studentów) w roku akademickim 2022/23 precyzuje Uchwała Nr R.000.81.21 Senatu AP w Słupsku (Załącznik 3.1.). Szczegółowe zasady postępowania znajdują się w wolnym dostępie dla kandydatów pod adresem: <https://ehms.apsl.edu.pl/e-rekrutacja/>. W przypadku większej ilości kandydatów na kierunek Ochrona Środowiska tworzony jest ranking ocen/wyniku egzaminu maturalnego (pisemnego) z przedmiotu do wyboru: język polski, chemia, biologia, geografia (1% na poziomie podstawowym = 1 pkt, 1% na poziomie rozszerzonym = 2 pkt.). Laureaci i finaliści olimpiad stopnia centralnego są przyjmowani na studia I stopnia w pierwszej kolejności na zasadach określonych uchwałą w sprawie zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego w roku akademickim 2024/25 (Załącznik 3.2. i Załącznik 3.2.1.).

Opis kierunku studiów znajduje się pod adresem <https://rekrutacja.apsl.edu.pl>. Ogólnodostępność kryteriów rekrutacji zapewnia równe szanse wszystkim kandydatom starającym się o przyjęcie na studia w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę oraz umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Szczegółowe zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się **poza systemem studiów** określone są Uchwałą Nr R.000.56.19 Senatu AP w Słupsku (Załącznik 3.3.). Zgodnie z Uchwałą, pierwsza weryfikacja o charakterze formalnym wykonywana jest przez pełnomocnika Rektora ds. potwierdzenia efektów uczenia się, którą, każdorazowo powołuje Rektor AP, druga zaś, o charakterze merytorycznym, realizowana jest na poziomie Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. Potwierdzenie efektów zatwierdzane jest przez Komisję ds. Potwierdzenia Efektów Uczenia się, a po uzyskaniu jej opinii, decyzję Komisji zatwierdza Rektor.

Zasady, warunki i tryby **uznawania efektów uczenia się** i okresów kształcenia oraz kwalifikacji **uzyskanych w innej uczelni**, w tym w uczelni zagranicznej precyzuje Zarządzenie Rektora AP nr R.021.112.21 (Załącznik 3.4. i Załącznik 3.4.1.). Zgodnie z nim student innej szkoły wyższej krajowej lub zagranicznej może ubiegać się o przyjęcie w poczet studentów Uczelni bez postępowania rekrutacyjnego. Przyjęcie następuje za zgodą Rektora. Efekty uczenia się uzyskane przez studenta na innej uczelni weryfikowane są na podstawie przedłożonej dokumentacji przebiegu studiów.

Zarządzenie Rektora AP nr R.021.27.22 (Załącznik 3.5. i Załącznik 3.5.1.) określa, że na studia w AP mogą być **przeniesieni w celu kontynuowania nauki obywatele Polscy i Ukraińcy**, którzy w dniu 24.02.2022 r. byli studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy. Zgodnie z procedurą przeniesienie następuje na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się. Kandydat przedstawia dokumentację dotychczasowego przebiegu studiów na Ukrainie oraz oświadczenie i pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy. Następnie wdrażane jest postępowanie zgodne z Zarządzeniem.

Zasady i procedury dyplomowania na studiach I i II stopnia określają: Regulamin Studiów AP (Załącznik 2.5.1., Rozdział VIII), Regulamin Antyplagiatowy (Załącznik 2.6.1.) oraz Zasady dyplomowania w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi na studiach I stopnia (Załącznik 2.7.). W przypadku studiów I stopnia student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł lub stopień naukowy. Przy ustalaniu tematu pracy bierze się pod uwagę z jednej strony działalność naukową i/lub doświadczenie zawodowe promotora, z drugiej zaś zainteresowania studenta oraz możliwości udziału w działalności naukowej związanej z kierunkiem studiów. Temat pracy dyplomowej licencjackiej oraz Recenzent pracy zatwierdzani są na Radzie Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. W Instytucie opracowane zostały ponadto standardy pracy dyplomowej, określające m.in. układ pracy dyplomowej czy też wskazówki edytorskie (Załącznik 2.8.). Gotową pracę dyplomową, zaakceptowaną przez promotora, w formie pisemnej i elektronicznej student składa w Biurze Obsługi Studenta i Doktoranta. Praca dyplomowa przed dopuszczeniem jej do obrony zostaje poddana procedurze antyplagiatowej obowiązującej w Uczelni, zgodnie z obowiązującym Regulaminem Antyplagiatowym (Załącznik 2.6.1.).

Warunkiem dopuszczenia do **egzaminu dyplomowego** jest spełnienie wszystkich wymagań związanych z programem studiów, pozytywne przejście pracy dyplomowej przez procedurę antyplagiatową, otrzymanie dwóch pozytywnych recenzji oraz uregulowanie wszystkich zobowiązań wobec Uczelni (Załącznik 2.5.1. § 53).

Dyrektor Instytutu wyznacza termin oraz skład komisji upoważnionej do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego. W jej skład wchodzi: przewodniczący, promotor oraz recenzent, którzy - biorąc pod uwagę wynik egzaminu, ocenę pracy dyplomowej oraz średnią ocen ze studiów - ustalają końcową ocenę ukończenia studiów (zgodnie z § 58-62 Regulaminu studiów) oraz sporządzają protokoły. Przebieg egzaminu dyplomowego określa Regulamin egzaminu dyplomowego w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi (Załącznik 3.6.). Zasady i procedury dyplomowania obowiązujące w Instytucie oraz zagadnienia kierunkowe i związane ze studiowaną ścieżką kształcenia udostępnione są wszystkim zainteresowanym na stronie internetowej Instytutu w zakładce *Studenci/Dokumenty*.

Metodyka pisania pracy dyplomowej obejmuje etapy badawcze, jak: sprecyzowanie tematu pracy, przygotowanie planu i konspektu pracy, gromadzenie i analiza literatury i/lub zgromadzenie i analiza materiału badawczego, pisanie i redakcja pracy. Student kierunku Ochrona Środowiska studiów pierwszego stopnia uczestniczy w seminariach i pracowni dyplomowej, rozłożonych na dwa (III i IV) semestry.

W ramach indywidualnej pracy z promotorem student kierunku Ochrona Środowiska przygotowuje pracę dyplomową - licencjacką. Praca dyplomowa może być opracowaniem o charakterze badawczym, opartym na analizie samodzielnie/lub z pomocą promotora przeprowadzonych badań laboratoryjnych, terenowych oraz pracy z dostępnymi bazami danych, bądź też opracowaniem o charakterze przeglądowym, opartym na studium literatury. W procesie przygotowywania pracy licencjackiej student nabywa niezbędne kompetencje związane z analizą tekstów naukowych, opracowaniem źródeł zastanych, planowaniem i prowadzeniem badań laboratoryjnych czy terenowych, pisanem i redagowaniem tekstu naukowego. Ponadto, poprzez konieczność wykazania praktycznej przydatności wyników pracy dyplomowej nabywa umiejętności, przygotowujące do pracy zawodowej. Sama tematyka prac dyplomowych dobierana jest w taki sposób, aby powiązać zagadnienia praktyczne z nabywaniem kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej. Wśród tematów prac dyplomowych studentów kierunku Ochrona Środowiska przeważają zagadnienia związane z wybraną ścieżką kształcenia, takie jak: funkcjonowanie różnych typów ekosystemów, problemy odpadów, zawartość metali ciężkich w

środowisku wodnym i glebowym. Wykaz tematów prac dyplomowych, zatwierdzonych na rok akademicki 2022/23 zawiera Zał.3.7..

Sposoby **sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się** są zróżnicowane i dostosowane do specyfiki poszczególnych zajęć. Przyjęte zasady umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, są przejrzyste i powszechnie dostępne. Obowiązujące w Uczelni przepisy dają również możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Realizowany harmonogram studiów zawiera różnorodne **formy zajęć**, a ich dobór zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. W harmonogramie zajęć przewidziano zajęcia teoretyczne – wykłady oraz cały wachlarz zajęć praktycznych (seminaria, lektoraty, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia terenowe, praktyki zawodowe). Dobór formy realizacji zajęć podyktowany jest ich specyfiką i sprecyzowany w taki sposób, aby zapewniał studentom zdobycie wiedzy oraz nabycie umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu treści opisanych w sylabusach poszczególnych zajęć. Realizując różnorodne formy zajęć, zarówno teoretyczne jak i praktyczne wykładowcy wykorzystują metody zorientowane na studenta aby ten osiągnąć mógł zakładane efekty uczenia się m.in.: dyskusja panelowa, debata, praca w grupach, czy burza mózgów.

Weryfikacja efektów uczenia się na kierunku Ochrona Środowiska opiera się na *Ramowym systemie oceny studentów*, obowiązującym w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi (Zał. 1.3.). *Ramowy system* szczegółowo opisuje wymagania dotyczące zajęć kończących się egzaminem, zaliczeń z zajęć, które nie kończą się egzaminem, a także kryteria ilościowe przy ocenie egzaminów i prac kontrolnych oraz stosowaną skalę ocen. Do najczęściej stosowanych form weryfikacji efektów uczenia się zalicza się kolokwium, egzamin, sprawozdanie, esej/referat, projekt czy dziennik praktyk. Wymaganie przygotowania powyższych prac podporządkowane jest sprawdzeniu opanowania treści programowych z danych zajęć, gwarantujących uzyskanie przewidzianych sylabusem efektów uczenia się zakresie wiedzy oraz umiejętności. W odniesieniu do kompetencji społecznych kluczowe są zachowania studentów przejawiane w czasie zajęć w kontakcie z grupą i prowadzącym, takie jak ich aktywność w dyskusji czy obserwacja pracy w laboratorium (organizacja pracy, utrzymanie czystości na stanowisku pracy itp.).

Szczegółowe kryteria i warunki oceny osiągnięcia efektów uczenia się, w tym zaliczenia prac etapowych zawarte są w kartach poszczególnych przedmiotów i podawane są do wiadomości studenta na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu.

Zgodnie z Regulaminem Studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku przy weryfikacji efektów uczenia się, w szczególności w ramach egzaminów i zaliczeń stosuje się następującą **skalę ocen**:

- bardzo dobry 5,0
- dobry plus 4,5
- dobry 4,0
- dostateczny plus 3,5
- dostateczny 3,0
- niedostateczny 2,0

Warunkiem zaliczenia zajęć jest osiągnięcie przez studenta wszystkich efektów uczenia się określonych dla tych zajęć. Student, który zaliczył zajęcia, uzyskuje przypisaną tym zajęciom liczbę punktów ECTS oraz ocenę. Student, który nie uzyskał zaliczenia zajęć (nie osiągnął wszystkich przewidzianych efektów uczenia się) otrzymuje ocenę niedostateczną i 0 punktów ECTS. W takiej sytuacji studentowi przysługuje prawo do jednokrotnego składania egzaminu poprawkowego.

Ponadto studentowi przysługuje prawo złożenia wniosku o przeprowadzenie komisyjnego zaliczenia zajęć/egzaminu w trybie określonym w § 31 ust. 12 oraz § 36 Regulaminu Studiów.

Sposób weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych w trakcie praktyki zawodowej jest określony przez opracowany Regulamin Praktyk (Załącznik 2.10.) oraz dokumentację programową. Zaliczenia praktyki zawodowej dokonuje opiekun praktyk zawodowych dla danego kierunku studiów, na podstawie przedłożonej przez studenta wymaganej w regulaminie dokumentacji oraz przeprowadzonej ze studentem rozmowy.

W przypadku języków obcych, przyjęte metody umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2. Weryfikacja kompetencji w zakresie znajomości języka obcego odbywa się poprzez zastosowanie takich form sprawdzania jak: ćwiczenia, zadania i udział w dyskusjach prowadzonych przez lektora.

Przy weryfikacji efektów uczenia się na potrzeby ewaluacji programu uwzględnia się również: opinie opiekunów praktyk, opinie opiekunów roku dla kierunku Ochrona Środowiska, opinie studentów, o ile zgłaszane są przez ich przedstawicieli, opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, wyniki badania losów absolwentów, czy wyniki hospitacji zajęć.

Dokumentowanie efektów uczenia się, które zostały umieszczone w sylabusie danego przedmiotu, prowadzi się poprzez przygotowanie *Teczki przedmiotu*. Wzór teczek przedmiotu, obowiązujący w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi wraz z opisem sposobu jej przechowywania przedstawiony jest w Załączniku 3.8.. Wypełnione dzienniki praktyk są archiwizowane przez opiekuna praktyk. Karty okresowych osiągnięć studentów z poszczególnych sesji semestralnych, prace dyplomowe i protokoły z egzaminów dyplomowych są przechowywane w teczkach osobowych studentów, skąd przekazywane są do Archiwum Uczelnianego AP.

Monitorowanie i ocena postępów studentów prowadzona jest na bieżąco, przez prowadzących zajęcia, a w dalszej kolejności przez Kierownika Katedry, Dyrektora Instytutu i Rektora ds. Kształcenia Studentów. Wykorzystuje się w tym celu system J-HMS Wirtualny Dziekanat, które zawierają oceny wszystkich zajęć prowadzonych na kierunku. Zgodnie z Zarządzeniem Nr R.021.107.16 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 3.9.) nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia jest zobowiązany do wprowadzania ocen z zaliczeń lub egzaminów niezwłocznie po ich wystawieniu. Dzięki nim, student na każdym etapie studiów, ma informacje na temat stopnia osiągniętych efektów uczenia się. Podstawowym sposobem monitorowania postępów jest bezpośrednia weryfikacja efektów uczenia się w trakcie zajęć (ocena przygotowania do zajęć, ocena przygotowywanych prac, projektów, ocena realizacji zadań laboratoryjnych, ocena sprawozdań z przeprowadzonych badań/eksperymentów).

Ocena postępów studentów kierunku Ochrona Środowiska odbywa się również poprzez analizę stopnia realizacji efektów uczenia się i ocenę pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego (Załącznik 3.10.), które omawiane są na zebraniach Instytutu.

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów w Akademii Pomorskiej w Słupsku reguluje Uchwała nr R.000.5.18 z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia zmian do uchwały nr R.000.04.16 z dn. 27.01.2016 r. w sprawie wprowadzenia Procedury **Badania Losów Zawodowych Absolwentów** (Załącznik 3.11.). Badaniem ankietowym objęci są studenci wszystkich kierunków. Ostatni raport wskazuje (luty 2022), że w przypadku połowy badanych absolwentów (54,2 %) ich praca zawodowa ma związek z ukończonym kierunkiem (Załącznik 3.12.). W ostatnim badaniu losów absolwentów niestety żaden ze studentów kierunku Ochrona Środowiska nie wypełnił ankiety.

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród absolwentów Akademii Pomorskiej wykazało, iż samoocena osiągniętych przez nich efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i

kompetencji społecznych była wysoka a same efekty zgodne z oczekiwaniami wykonywanej pracy. Najwyżej oceniona została przez ankietowanych umiejętność samokształcenia, etycznego postępowania, organizacji pracy i efektywnego zarządzania czasem oraz umiejętności tworzenia i realizacji własnych koncepcji.

Eksperti rynku pracy mówią o zielonej transformacji, która wpłynąć ma znacznie na zapotrzebowanie na wykwalifikowanych specjalistów w zakresie ochrony środowiska (Zał. 3.13.). Zapotrzebowane dotyczyć będzie pracowników z kompetencjami projektowania, budowy oraz naprawy i utrzymania farm wiatrowych na lądzie, a także specjalistów potrzebnych przy zapowiadanych inwestycjach w morską energetykę wiatrową. Do tego dochodzi cała branża gospodarki odpadami, recykling, biogospodarka, biotechnologia, sektor chemiczny czy transport publiczny, branża opakowań. Instytucje finansowe w coraz większym stopniu stawiają na zielone projekty, co będzie także zwiększało zapotrzebowanie na specjalistów od wyceny ryzyka środowiskowego każdego przedsięwzięcia. Rośnie również zapotrzebowanie na specjalistów z zakresu zrównoważonego rozwoju. W branży deweloperskiej i energetycznej pojawia się coraz częściej stanowisko sustainability managera. Również w codziennej działalności firm zielona transformacja wymusza bardziej kompleksowe, zrównoważone podejście. Dotyczy to zarówno firm produkcyjnych, jak i handlowych czy usługowych.

Według ekspertów rynku pracy „zielone miejsca pracy” są zawodami przyszłości. Jak szacuje Międzynarodowa Agencja Energii Odnawialnej (IRENA), na świecie sektor OZE zatrudnia już prawie 12 mln osób. W Polsce – blisko 100 tys. osób. Najwięcej z nich pracuje w obszarze biomasy, ale nowsze sektory, jak fotowoltaika i energetyka wiatrowa, pręźnie się rozwijają. – szacuje się, że docelowo w tym obszarze może powstać ok. 70 tys. nowych miejsc pracy.

Przy czym zielona transformacja jest ewolucją a nie rewolucją, stąd też z jednej strony zainteresowanie młodych ludzi studiowaniem kierunków środowiskowych z drugiej zaś pojawianie się nowych, atrakcyjnych rozwojowo i zarobkowo ofert pracy będzie rozwijało się sukcesywnie. Wśród specjalistów ds. rynku pracy pojawia się określenie, że: *rynek będzie się zazieleniał*.

Uważamy że realizowany kierunek Ochrona Środowiska wychodzi naprzeciw tym potrzebom. Realizowane w ramach kierunku efekty uczenia się z zakresu wiedzy, kompetencji i przede wszystkim umiejętności (opracowywane wspólnie z potencjalnymi pracodawcami) wpisują się w zapotrzebowanie rynku pracy. Przykładowo student kierunku ochrony Środowiska:

Wiedza:

- K1P_W08 – charakteryzuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze, w tym metody matematyczne, statystyczne i informatyczne stosowane w naukach przyrodniczych oraz w sektorach działalności przemysłowej i gospodarczej
- K1P_W11 - Określa zasady zrównoważonego rozwoju i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego na potrzeby działalności przemysłowej i gospodarczej
- K1P_W12 – Omawia zasady planowania zagospodarowania przestrzennego w sektorach działalności przemysłowej i gospodarczej
- K1P_W14 – zna podstawy prowadzenia działalności gospodarczej oraz podstawowe zasady zarządzania i logistyki
- K1P_W15 – objaśnia wymogi ochrony własności przemysłowej, prawa autorskiego i informacji patentowej w działalności społeczno-gospodarczej
- K1P_W17 – ma wiedzę w zakresie utrzymania urządzeń, obiektów i systemów technicznych w obszarach wiejskich i miejskich, w szczególności związanych z gospodarką wodno-ściekową,

transportem, zbiórką, magazynowaniem i utylizacją odpadów, pozyskiwaniem oraz wytwarzaniem, przesyłem i magazynowaniem energii

-K1P_W18 – ma wiedze w zakresie technologii i technik oczyszczania wód i ścieków, sieci wodno-kanalizacyjnych, gospodarki odpadami oraz rekultywacji zbiorników wodnych i obszarów lądowych.

Umiejętności:

- K1P_U03 – stosuje wybrane metody pobierania, oczyszczania i przygotowania materiału do badań oraz różne techniki preparatywne i pomiarowe do oznaczania parametrów fizykochemicznych środowiska

- K1P_U04 – stosuje różne techniki i technologie wykorzystywane w działalności społeczno-gospodarczej i przemysłowej w dziedzinie ochrony środowiska

- K1P_U09 – przygotowuje wybrane elementy dokumentacji OOS pod kierunkiem nauczyciela pod kątem różnych inwestycji prowadzonych w działalności społeczno-gospodarczej i przemysłowej

- K1P_U12 – przygotowuje samodzielnie nieskomplikowane projekty, raporty, opracowania dotyczące wpływu działalności społeczno-gospodarczej i przemysłowej na stan środowiska

- K1P_U18 – analizuje i ocenia praktyczne aspekty funkcjonowania jednostek sektora społeczno-gospodarczego zajmującego się ochroną środowiska.

- K1P_U19 – uczestniczy w opracowywaniu wniosków o finansowane działań proekologicznych

- K1P-U20 – potrafi zarządzać i dokonywać optymalizacji w przestrzeni miejskiej i wiejskiej uwzględniając różnorodne funkcje, które muszą być równolegle spełniane oraz dostosowując się do lokalnych uwarunkowań środowiskowych i społeczno-ekonomicznych

- K1P_U21 – potrafi dokonywać doboru materiałów i technologii w działalności gospodarczej, uwzględniając techniczne i poza techniczne aspekty planowanych obiektów i infrastruktury

Kompetencje społeczne:

- K1P_K02 – wykazuje kreatywność podczas organizacji pracy i współpracy z innymi w grupie, wykorzystując różne techniki dyskusji, komunikacji i negocjacji

- K1P_K07 - wykazuje przedsiębiorczość w samodzielnym zdobywaniu wiedzy i organizowaniu swojej pracy

- K1P_K08 - rozpoznaje problemy w zakresie działalności przemysłowej i gospodarczej oraz postępuje zgodnie z etyką zawodową i ogólnie przyjętymi normami moralnymi.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

W Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi **zatrudnionych jest** 32 nauczycieli akademickich (stan na 30.12.2022 r), w tym 26 pracowników na stanowisku badawczo-dydaktycznym (2 profesorów, 13 profesorów uczelni, 10 doktorów i 1 magister) oraz 6 pracowników na stanowisku dydaktycznym. W instytucie zatrudnione są poza tym cztery osoby w grupie administracyjno – ekonomicznej, w tym jedna na stanowisku starszego referenta (pracownik Sekretariatu) oraz 3 osoby na stanowisku specjalisty (zatrudnienie w ramach projektu). Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy dla wszystkich pracowników, co pozwala na pełne wykorzystanie wiedzy i kwalifikacji nauczycieli akademickich.

Kadra dydaktyczna, realizująca zajęcia na kierunku Ochrona Środowiska złożona jest nie tylko z pracowników Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. W bieżącym roku akademickim (2022/2023) zajęcia na kierunku Ochrona Środowiska realizuje 36 osób, w tym 23 pracowników Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi, 3 pracowników Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Turystyki, 4 pracowników Studium Języków Obcych, 2 pracowników Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, 2 pracowników Instytutu Nauk Ścisłych i Technicznych, 1 pracownik Instytutu Bezpieczeństwa i Zarządzania oraz 1 pracownik Instytutu Prawa i Administracji.

Podstawowym celem polityki kadrowej prowadzonej w Instytucie jest stworzenie zespołu pracowników realizujących istotne badania z dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, stworzenie warunków pracy umożliwiających indywidualny rozwój naukowy poszczególnych pracowników oraz zapewniających łączenie działalności naukowej z pracą dydaktyczną.

Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku Ochrona Środowiska posiadają przede wszystkim uprawnienia w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych: w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne oraz w dziedzinie nauk społecznych: w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o bezpieczeństwie i nauki prawne. Wszystkie osoby prowadzące zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne, w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Posiadają oni również aktualny i udokumentowany dorobek naukowy (Zał. 2., Zał. 4.1.) i doświadczenie praktyczne.

Pracownicy Instytutu odnoszą również sukcesy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację projektów w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz udział w projektach (Zał. 4.2.). Kadra Instytutu sprawuje również pieczę nad czasopismem naukowym, wydawanym przez Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku: *Baltic Coastal Zone* – wydawane od 1997 r. (<https://bcz.apsl.edu.pl>). Ponadto pracownicy uczestniczą w pracach czasopism ogólnopolskich i zagranicznych - pełniąc rolę członków rad naukowych czy redaktorów w takich czasopismach jak: *International Journal of Environment and Health*, *InterScience Publishers*, *Nature Conservation Research*, *Studia Quaternaria*, *Oceanologia*, *Zapovednaya Nauka Mordovia State Nature Reserve, Russia*, *Journal of Veterinary Medicine and Allied Science*, *Journal of Coastal Life Medicine*; *Acta Scientific Microbiology*. *International Journal of Aquaculture and Fishery Sciences*; *Fisheries & Aquatic Life* (Archives of Polish Fisheries).

Pracownicy Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi czynnie uczestniczą w towarzystwach naukowych i stowarzyszeniach, w tym między innymi: Polskim Towarzystwie Fizycznym, Komitecie Chemii Analitycznej PAN, Polskim Towarzystwie Chemicznym; Stowarzyszeniem Geomorfologów Polskich, Polskim Towarzystwie Geograficznym, Polskim Towarzystwie Limnologicznym PTLim, International

Society of Protistologists, Stowarzyszeniu Malakologów Polskich; Stowarzyszeniu Archeologii Środowiskowej; European Quaternary Malacologists; Polskim Towarzystwie Entomologicznym; Białoruskim Towarzystwie Entomologicznym; Polskim Towarzystwie Fizjologicznym, Polskim Towarzystwie Parazytologicznym, Polskim Towarzystwie Botanicznym czy też Polskim Towarzystwie Dendrologicznym.

Nauczyciele akademicki kształcący studentów kierunku Ochrona Środowiska podnosili swoje **kwalifikacje praktyczne poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach i stażach w ramach projektu Rozwój systemu kształcenia o profilu praktycznym w ramach Słupskiego Ośrodka Akademickiego SOA** (Program operacyjny: Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020; Oś priorytetowa: 4. Kształcenie zawodowe Działanie: 4.1. Infrastruktura uczelni prowadzących kształcenie o profilu praktycznym), specjalnie dobranych dla kierunku Ochrona Środowiska (Załącznik 4.3.).

Kadra dydaktyczna posiada i/lub stale podnosi również swoje **kompetencje dydaktyczne**, pozwalające na prawidłową realizację zajęć. Pracownicy IBiNoZ uczestniczyli w szkoleniach dla kadry dydaktycznej w ramach projektu Akademia Pomorska 5 plus – rozwój dla jakości (NCBiR w ramach Działania 3.5. Kompleksowe programy szkół wyższych w Osi III POWER), który był odpowiedzią na potrzeby Uczelni w zakresie jej dalszego rozwoju oraz zapotrzebowana płynącego z rynku pracy w kontekście uruchomienia nowych kierunków studiów oraz kompleksowego zwiększenia jakości i efektywności kształcenia oraz podnoszenia atrakcyjności Uczelni dla studentów (Załącznik 4.3.).

Pracownicy Instytutu brali również czynny udział w projektach dydaktycznych, w tym projekcie Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju *Ścieżką Kopernika z Akademia Pomorską*, (Projekt POWER w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego), projekt *Rozwińmy Żagle Szans!* - podniesienie jakości edukacji ogólnej w Szkołach Podstawowych i w Szkole Gimnazjalnej (Środki Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020), projekt *Akademia Seniora Aktywnego* – wykłady i warsztaty dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku czy Projekt *Nasz Bałtyk*; Zadanie z zakresu edukacji ekologicznej dla województwa pomorskiego. Środki WFOŚiGW w Gdańsku.

Celem prowadzonej **polityki kadrowej** jest przede wszystkim zapewnienie realizacji procesu kształcenia na najwyższym poziomie dydaktycznym i naukowym, w tym osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów. Organizację i porządek w procesie pracy oraz związane z tym prawa i obowiązki pracodawcy i pracowników ustala Regulamin pracy (Załącznik 4.4.). **Rekrutacja kadry** badawczo-dydaktycznej i dydaktycznej dokonuje się według standardów Ustawy 2.0, zapotrzebowania kadry, na zasadzie konkursowej (Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.). Procedurę rekrutacji kadry określa Statut AP, rozdział VII (Załącznik 4.).

Przebieg procedury precyzowany jest w Zarządzeniu Rektora w sprawie wprowadzenia Trybu i warunków postępowania konkursowego przy zatrudnianiu nauczyciela akademickiego w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Zarządzenie nr R.021.73.21 z dnia 07.06.2021 r.) (Załącznik 4.5.). Rekrutacja odbywa się w trybie otwartych konkursów ogłoszonych na stronie AP (<http://apsl.nowybip.pl/praca-dla-naukowcow>). Potrzeby zatrudnienia zgłaszane są przez Dyrektora IBiNoZ do Rektora AP za pośrednictwem Prorektora ds. Kształcenia. W rekrutacji uwzględnia się kwalifikacje, dorobek naukowy, doświadczenie dydaktyczne i aktywność organizacyjną potencjalnych pracowników.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu studiów (Załącznik 1.). Obsady zajęć dydaktycznych dokonuje się na podstawie analizy doświadczeń dydaktycznych (doświadczenie dydaktyczne w realizacji danych zajęć), zainteresowań badawczych (potwierdzonych w formie prowadzonych i publikowanych prac

naukowych, udziału w projektach badawczych) obszarów samorozwoju (doksztalcanie w formie szkoleń, kursów), doświadczenia praktycznego (staże, doświadczenie zdobyte poza Uczelnią) oraz wyników ewaluacji zajęć i oceny nauczycieli dokonywanej przez studentów. Dodatkowym wsparciem dla uzyskania wysokiej jakości prowadzonych zajęć jest powołanie przez Dyrektora IBiNoZ w Instytucie w roku 2020 Koordynatorów grup zajęć. Głównym zadaniem koordynatorów jest analiza treści programowych realizowanych w ramach grupy zajęć, zgłaszanie uwag Instytutowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz merytoryczne wsparcie w realizacji zajęć osobom z mniejszym doświadczeniem dydaktycznym w danym przedmiocie.

Realizowana w Akademii Pomorskiej w Słupsku polityka kadrowa opiera się na transparentnych zasadach **oceny nauczycieli akademickich**. Ocena ta przeprowadzana jest przy użyciu różnych narzędzi, w tym okresowej oceny nauczycieli akademickich, ankietyzacji czy hospitacji.

Uczelniana Komisja Oceniająca dokonuje **okresowej oceny nauczycieli** zgodnie z Uchwałą nr R.000.65.19 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 30.10.2019 r w sprawie przyjęcia *Regulaminu oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Akademii Pomorskiej w Słupsku* (Zał. 4.6.) i na podstawie Regulaminu oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Zał. 4.7.). Podstawowym celem tego narzędzia jest ustalenie stopnia wypełnienia przez nauczycieli akademickich obowiązków, o których mowa w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Art. 115 ustawy) oraz Statucie Akademii Pomorskiej w Słupsku (§ 106 ust.2 Zał. 4.), jak również w zakresie prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Kolejnym z narzędzi oceny pracy nauczyciela akademickiego jest **ankietyzacja**. W Akademii Pomorskiej w Słupsku, w oparciu o Zarządzenie Rektora nr R.021.7.22, wprowadzony został *Zintegrowany system monitorowania i ewaluacji jakości kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku – ankietyzacja* (Zał.4.8.). W badaniach ankietowych mogą uczestniczyć wszyscy studenci zgodnie z zasadą anonimowości i dobrowolności, a informacje zawarte w ankietach podlegają ustawie o ochronie danych osobowych. Jest to nowa, zmieniona procedura ankietyzacji (do stycznia 2022 r. funkcjonował system ankietyzacji wg starych procedur), pozwalająca studentowi na ocenę nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia w ramach Karty ewaluacyjnej przedmiotu (KEP-S) (Zał. 4.8.1.). KEP-S student wypełnić może po zakończeniu przedmiotu w systemie eHMS – Wirtualny Dziekanat. Raport przygotowywany jest po zakończeniu roku akademickiego, czyli po 30 września każdego roku (Zał. 4.8.2.). Do oceny całokształtu procesu kształcenia wg nowej procedury służy kwestionariusz ankiety dedykowany absolwentom (w ostatnim semestrze kształcenia) (Zał.4.8.3.). Poza ogólną oceną kadry akademickiej czy oceną warunków studiowania, pozwala on na ocenę opiekuna roku, promotora pracy dyplomowej czy ocenę pracy administracji. Studencka ocena sprzyja dokonaniu przez pracowników samooceny i weryfikacji sposobu pracy ze studentami, przyczynia się także do osiągnięcia założonych celów i efektów realizacji programu studiów. Jest to narzędzie wspomagające Dyrekcję Instytutu między innymi w podejmowaniu decyzji o obsadzie zajęć w ramach programu studiów czy częstotliwości hospitacji.

Ankietyzacji podlegają również realizowane praktyki zawodowe, w tym przypadku ankiety kierowane są zarówno do studentów (Zał. 4.8.4.) jak i pracodawców (Zał. 4.8.5.). Ankieta dla pracodawców jest nowym narzędziem, które pozwolić ma na ocenę kompetencji i zaangażowania studenta oraz na wniesienie przez pracodawcę uwag dotyczących programu studiów, czy też organizacji samej praktyki zawodowej. W związku z tym, że przejście do nowego systemu ankietyzacji wymaga dostosowania funkcjonowania całego systemu informatycznego Uczelni, nie wszystkie moduły na chwilę obecną działają w sposób satysfakcjonujący. Nadal trwa dostosowanie systemu do zbierania informacji ankietowych. W grudniu 2022 otrzymano wyniki pierwszych ankiet (ankieta

studenta) (Załącznik 4.8.6.). System ankietyzacji funkcjonuje w AP od lat, a obecne pewne utrudnienia mają charakter przejściowy, w formie załączników przedstawione zostały również poprzednie zestawienia (wg starych zasad ankietyzacji) (Załącznik 4.8.7. i Załącznik 4.8.8.).

Narzędziem wspomagającym ocenę właściwej realizacji zajęć oraz kompetencji prowadzącego zajęcia są **hospitacje zajęć**. Według obowiązującego w Uczelni regulaminu (Zarządzenie nr R.021.170.20 z dnia 01.12.2020 r) (Załącznik 4.9.) hospitacje prowadzone są w podziale na hospitacje określające jakość pracy nauczyciela (systemowa oraz interwencyjna) oraz hospitacje określające jakość procesu dydaktycznego. Odbywają się one na poziomie Instytutu, zgodnie z obowiązującym harmonogramem hospitacji na dany rok akademicki (Załącznik 4.10.) oraz zgodnie z zasadami *Organizacji i realizacji hospitacji oceniających jakość procesu dydaktycznego w IBiNoZ* (Załącznik 4.11.). W roku 2021/22 odbyło się łącznie 6 hospitacji, w tym 2 oceniające jakość pracy nauczyciela akademickiego i 2 hospitacje określające jakość procesu dydaktycznego i dwie oceniające przebieg egzaminu/zaliczenia (Załącznik 4.12.). Na rok akademicki 2022/23 zaplanowane zgodnie z harmonogramem były 4 hospitacje. Liczba ta ulegnie zwiększeniu (aneks do harmonogramu) o kolejne 2 hospitacje (w związku z uzyskaniem i opracowaniem wyników ankiet KEP – S).

Akademia Pomorska dąży do zapewnienia pracownikom jak najlepszych **warunków pracy**, w tym rozwoju naukowego i podnoszenia kompetencji dydaktycznych. Nauczyciele akademicy mają możliwość doskonalenia swoich umiejętności w ramach inicjatyw takich, jak staże badawczo-dydaktyczne, program Erasmus+ Teaching Mobility, czy też program kursów/szkoleń aktywności.

Wsparcie rozwoju naukowego to również finansowanie badań naukowych w ramach przydzielanej na zasadach konkursu subwencji badawczej zgodnie z *Regulaminem podziału, wnioskowania i rozliczania subwencji badawczej w Akademii Pomorskiej w Słupsku* (Załącznik 4.13.), dofinansowywanie wyjazdów badawczych, udziału w konferencjach (w ramach funduszy pozostających w dyspozycji Prorektora ds. Nauki oraz Dyrektora Instytutu), wnioskowanie o granty m.in. w ramach konkursów ogłaszanych przez NCN i NCBiR, możliwość ubiegania się o urlop naukowy (do 12 miesięcy) w celu realizacji pracy badawczej. W roku 2023 dofinansowanie (w ramach subwencji badawczej) uzyskało 15 zadań badawczych realizowanych w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi (Załącznik 4.14.). Pracownicy osiągający najlepsze wyniki w obszarze działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej ubiegać się mogą o nagrody Rektora I, II i III stopnia. W roku 2022 pracownicy Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi otrzymali 6 nagród indywidualnych Rektora oraz jedną nagrodę zespołową.

W Akademii Pomorskiej w Słupsku wprowadzony został również Regulamin zasad przyznawania dodatku motywacyjnego nauczycielom akademickim publikującym monografie, rozdziały i redakcje monografii wysoko punktowanych oraz artykuły w czasopiśmie wysoko punktowanych (Zarządzenie nr R.021.118.22 Rektora AP z dnia 30.11.2022 r) (Załącznik 4.15.). W grudniu 2022 roku 14 pracowników Instytutu otrzymało taki dodatek motywacyjny.

Po przerwie spowodowanej pandemią, Instytut powrócił do praktyki organizowania seminariów naukowych. Na seminariach pracownicy Instytutu mają możliwość zapoznania się z tematyką badawczą swoich kolegów, porozmawiania o problemach badawczych i dyskusji na temat bieżących problemów naukowych. Dla młodych naukowców (również studentów ostatnich lat studiów) jest to okazja do czerpania z doświadczeń bardziej doświadczonej kadry. Najbliższe seminarium odbędzie się pod koniec stycznia, a tematem spotkania będzie omówienie problemów i wyzwań związanych z charakterystykami morfometrycznymi drobin mikroplastików w próbkach środowiskowych i materiale biologicznym (Załącznik 4.16.).

Nowo zatrudnieni nauczyciele akademicki oraz osoby zatrudniane na umowy cywilno-prawne obowiązkowo uczestniczą w kursie metodycznym, przygotowującym do realizacji zajęć dydaktycznych zgodnie z metodyką kształcenia akademickiego i zasadami obowiązującymi w AP (Załącznik 4.17.). Pracownicy etatowi natomiast, chcąc pogłębić swoją wiedzę i umiejętności praktyczne w zakresie kształcenia w szkole wyższej mogą podjąć bezpłatne studia podyplomowe „Dydaktyka w szkole wyższej” (Załącznik 4.18.).

Należy zaznaczyć również, że realizowana polityka kadrowa obejmuje przejrzyste **zasady rozwiązywania konfliktów**, służy ochronie godności pracownika i studenta, przeciwdziała dyskryminacji i wykluczeniu. W lutym 2021 roku, decyzją Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku powołany został Pełnomocnik Rektora ds. Równego Traktowania w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 4.19.), a Zarządzeniem Nr R.021.27.21 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 4.20. i Załącznik 4.20.1.) wprowadzona została Procedura przeciwdziałania dyskryminacji, dotycząca pracowników, studentów, doktorantów, uczestników studiów podyplomowych oraz innych form kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Instytut Biologii i Nauk o Ziemi dysponuje własną bazą lokalową o wysokim standardzie, pozwalającą na prowadzenie kształcenia w odpowiednich warunkach i zgodnie z przyjętymi w programach studiów formami kształcenia. Zajęcia realizowane są w salach wykładowych, pracowniach specjalistycznych, pracowniach komputerowych, a także w salach ćwiczeniowych (laboratoryjnych), które spełniają wysokie standardy techniczne i są w pełni dostosowane do potrzeb kształcenia na kierunku Ochrona Środowiska.

Jednorazowa pojemność sal dydaktycznych i pracowni specjalistycznych pozwala na realizację procesu dydaktycznego w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi dla łącznie 391 osób w salach wykładowych, 24 osób w laboratoriach komputerowych, 221 osób w specjalistycznych salach/pracowniach laboratoryjnych oraz dla 35 osób w pozostałych salach, w tym salach ćwiczeniowych i seminaryjnych. Stan bazy dydaktycznej, z wyszczególnieniem aparatury badawczej budynku przy ul. Arciszewskiego 22b i ul. Partyzantów 27 ujęty jest szczegółowo w Załączniku 7..

Zaplecze dydaktyczne Instytutu jest systematycznie uzupełniane, unowocześniane oraz wzbogacane. Odbywa się to na drodze finansowania wewnętrznego Uczelni i stałej pracy pracowników Sekcji wsparcia Pracowni i Laboratoriów oraz dzięki środkom pozyskiwanym z grantów zewnętrznych. Na przykład w wyniku realizacji projektu *Rozwój systemu kształcenia o profilu praktycznym w ramach Słupskiego Ośrodka Akademickiego (SOA)*, realizowanego w partnerstwie ze

Słupską Izbą Przemysłowo-Handlową na Region Słupski oraz Pomorską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A., Instytut Biologii i Nauk o Ziemi w roku 2018 uzyskał dofinansowanie przeznaczone na przebudowanie, zmodernizowanie i wyposażenie specjalistycznych pracowni, w tym: pracowni monitoringu środowiskowego, pracowni bioróżnorodności, pracowni mikroskopii oraz pracowni hydrologicznej. W trakcie realizacji jest projekt powstania Interdyscyplinarnego Centrum Innowacyjnych Badań Środowiskowych Pomorza *InterPom*. Celem projektu jest stworzenie bazy, która będzie umożliwiała kształcenie adekwatne do dzisiejszych wymogów rynku, a także stwarzała możliwość komercjalizacji badań oraz współpracy z otoczeniem gospodarczym w zakresie wykonywania analiz, oznaczeń i ekspertyz. Inwestycje *InterPomu* obejmują zakup sprzęt IT i oprogramowania, nowoczesnej aparatury badawczej, w tym sprzętu GIS oraz na remontowaniu, dostosowywaniu i wyposażaniu pracowni w ramach Modułu Bioindykacji, Toksykologii i Mikrobiologii, Modułu Inwazji Biologicznych, Modułu Bioinżynierii, Modułu Teledetekcji i Ochrony Wód, Modułu Analiz Regionalnych i Modelowania Środowiskowego oraz Modułu Analizy Geosystemów i Geozagrożeń. Na inwestycje przeznaczono 2 159 362,53 zł, a jej zakończenie planowane jest na czwarty kwartał 2023r. Szczegółowy opis projektu *InterPom* wraz z wykazem aparatury badawczej, oprogramowania i zmian infrastruktury jest ujęty w Zał. 5.1. Innym niezwykle cennym projektem, w którym partycypować będą studenci i pracownicy IBiNoZ jest powstająca w Grzmiącej Terenowa Stacja Badawczo-Dydaktyczna (<https://www.apsl.edu.pl/aktualnosci-serwisu/terenowa-stacja-badawczo-dydaktyczna-w-grzmiacej-nasz-sukces>). Finalnie Stacja, która już funkcjonuje w podstawowym zakresie pozwoli na poszerzenie możliwości działań edukacyjno-badawczych w zakresie ochrony środowiska, rolnictwa, nowoczesnych technologii i ekoenergetyki.

Zasoby infrastrukturalne Instytutu dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Przed budynkiem Instytutu znajduje się podjazd, wewnątrz krzesółka schodowe pomiędzy piętrami, a na parterze toaleta przystosowana dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Ponadto w sali 106 znajduje się pętla indukcyjna ułatwiająca uczestniczenie w zajęciach osobom niedosłyszącym.

Studenci kierunku Ochrona Środowiska w trakcie studiów korzystają także z infrastruktury ogólnouczelnianej takiej, jak sale dydaktyczne Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Turystyki, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Biblioteki Uczelnianej oraz auli wykładowych w budynku przy ul. Bohaterów Westerplatte i ul. J. Kozińskiego.

Dużą rolę w kształceniu studentów kierunku Ochrona Środowiska odgrywają praktyki zawodowe. Zajęcia te realizowane są głównie w instytucjach będących jednostkami samorządowymi, których działalność znacząco wpływa na jakość życia mieszkańców (np. Zakład Usług Wodnych, Zakład Gospodarki Komunalnej, Inspektoraty Ochrony Środowiska itp.). Posiadają one stosowną infrastrukturę i wyposażenie zapewniające uzyskanie zakładanych w programie efektów uczenia się (Zał. 5.2.).

Do dyspozycji zarówno pracowników jak i studentów Akademii Pomorskiej w Słupsku pozostają zasoby Biblioteki Uczelnianej, która jest trzecią co do wielkości biblioteką naukową w województwie pomorskim. Księgozbiór Biblioteki Uczelnianej AP w Słupsku dla kierunku Ochrona Środowiska obejmuje ponad 3 tysiące woluminów książek oraz 18 publikacji elektronicznych w bazie IBUK. Są to publikacje stanowiące aktualną literaturę dla studentów oraz literaturę naukową, umożliwiającą prowadzenie badań naukowych z tego obszaru wiedzy. Biblioteka posiada ogółem ponad 3 tysiące tytułów czasopism w formie drukowanej. Prenumeruje ok. 200 tytułów czasopism na

tradycyjnych nośnikach (papierowych), w tym 14 tytułów dla kierunku Ochrona Środowiska. Biblioteka Uczelniana AP w Słupsku oferuje również dostęp do wielu tysięcy publikacji w formie elektronicznej (artykułów, książek, czasopism, rozdziałów, fragmentów, raportów, materiałów konferencyjnych, itp., w tym częściowo w pełnym tekście) w poszczególnych bazach w ramach zasobów bibliograficzno-pełnotekstowych Wirtualnej Biblioteki Nauki. Dodatkowo logowanie w wewnątrzuczelnianej sieci komputerowej daje dostęp do interdyscyplinarnych baz cytowań Scopus i Web of Knowledge (Załącznik 5.3.). Biblioteka pracuje w systemie komputerowym PROLIB, a jej wszystkie czynności są skomputeryzowane. Działa komputerowy moduł zdalnego zamawiania i rezerwacji zbiorów przez internet oraz Strefa Wolnego Dostępu do zbiorów z samoobsługowym systemem wypożyczania i zwrotów RFID. Na terenie Biblioteki istnieje możliwość korzystania z szerokopasmowego bezprzewodowego internetu. Biblioteka posiada 100 miejsc w Czytelni oraz 38 komputerów dla użytkowników (w tym z dostępem do internetu oraz baz danych). Obiekt jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych, w tym osób niedowidzących i niedosłyszących, a także osób z małymi dziećmi (Załącznik 5.3.). W Bibliotece AP obowiązuje odpowiednia procedura zakupu książek (Załącznik 5.4.).

W monitorowaniu potrzeb infrastruktury i bazy naukowo-dydaktycznej oraz bibliotecznej pod kątem kształcenia na kierunku Ochrona Środowiska, uczestniczą pracownicy Instytutu, studenci, interesariusze zewnętrzni oraz pracownicy Sekcji Wsparcia Pracowni i Laboratoriów. Uwagi, sugestie i zapotrzebowanie jest zgłaszane kierownikom Zakładów i opiniowane przez Dyрекcję IBiNoZ. Ponadto, począwszy od roku akademickiego 2021/22, corocznie ma miejsce audyt dokonywany przez Komisję ds. przeglądu rocznego infrastruktury badawczo – dydaktycznej w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 5.5.). Przegląd służy szczegółowej ocenie infrastruktury i wyposażenia dydaktycznego Instytutu pod kątem realizacji zajęć na wszystkich prowadzonych w nim kierunkach, w tym Ochrony Środowiska. Efektem ostatniego przeglądu było wprowadzenie zaleceń pokontrolnych w postaci utworzenia pracowni komputerowej (w trakcie realizacji), wymiana projektora oraz odtworzenie strefy studenta (Załącznik 5.5.).

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Instytut Biologii i Nauk o Ziemi wraz z pracownikami funkcjonuje w rozbudowanej sieci stałych kontaktów z bliższym i dalszym geograficznie otoczeniem społeczno-instytucjonalnym związanym pośrednio lub bezpośrednio z funkcjonowaniem kierunku Ochrona Środowiska oraz pozostałymi kierunkami prowadzonymi w jednostce. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi oparta jest na sformalizowanych umowach o partnerstwie (<https://www.apsl.edu.pl/Wspolpraca/Wspolpraca-z->

gospodarka/ Nasi-partnerzy), umowach o współpracy oraz na mniej sformalizowanych formach, takich jak wymiana pracowników w ramach staży naukowych (Załącznik 6.1.), staży podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników, udział profesorów z zagranicy w procesie dydaktycznym, organizacja imprez o charakterze popularno-naukowym dla lokalnych szkół, sponsoring instytucji lokalnych w przygotowywaniu konferencji i seminariów naukowych, aktywność pracowników Instytutu w Radzie Konsultacyjnej Słowińskiego Parku Narodowego, aktywność ekspercka pracowników Instytutu w doraźnie pojawiających się zdarzeniach lokalnych itp.

Założenia projektu *Rozwój systemu kształcenia o profilu praktycznym w ramach Słupskiego Ośrodka Akademickiego (SOA)*, realizowanego w partnerstwie ze Słupską Izbą Przemysłowo-Handlową na Region Słupski oraz Pomorską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. zakładały szerokie konsultacje nad ostatecznym kształtem programu kształcenia dla kierunku Ochrona Środowiska o profilu praktycznym. Największy udział w tych wielomiesięcznych pracach miały: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wodociągi Słupsk Sp. z o.o., Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku, Scania Production Słupsk S.A., Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Foton OZE Sp. z o.o., W4 Energia Odnawialna sp. z o.o., Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Pełna lista interesariuszy zewnętrznych biorących udział w opracowywaniu programu kształcenia dla kierunku Ochrona Środowiska znajduje się w Załączniku 6.2.. Konsultacje dotyczyły przede wszystkim wypracowania ogólnej koncepcji programu studiów, sformułowania ścieżek kształcenia, zapewnienia niezbędnych zajęć w obrębie ścieżek kształcenia, wymiaru godzin poszczególnych zajęć, zawartości kart przedmiotów, szczególnie w odniesieniu do przedmiotów specjalnościowych z uwzględnieniem zapotrzebowania na rynku pracy. Opisana współpraca z interesariuszami zewnętrznymi obejmuje także bieżącą wymianę informacji mającą na celu doskonalenie programu studiów. Interesariusze zewnętrzni mają możliwość zgłaszania potrzeby modyfikacji w programie studiów poprzez wypełnienie specjalnej ankiety (Załącznik 6.3.), a także podczas cyklicznych spotkań z pracownikami Instytutu. Przykładem konsultacji dotyczących zgłaszania uwag edukacyjnych w obrębie programu studiów Ochrony Środowiska było spotkanie z pracownikami Pomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Słupsku. Na spotkaniu omawiano potrzeby rozszerzenia oferty kształcenia o tematy związane z OZE, gospodarki obiegu zamkniętego oraz podnoszenia standardów obsługi nowych technologii w samorządach (Załącznik 6.4.). Uwagi zgłaszane przez interesariuszy są analizowane przez Instytutową Komisję Jakości Kształcenia podczas corocznej aktualizacji programów. Znaczny wkład w tworzeniu i monitorowaniu programu studiów Ochrona Środowiska na profilu praktycznym mieli także interesariusze wewnętrzni tj. jednostki uczelni, spośród których należy wymienić przede wszystkim pracowników Instytutu Nauk Ścisłych i Technicznych oraz Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Turystyki. W celu usprawnienia kontaktu z interesariuszami zewnętrznymi od 2022 roku w IBiNoZ funkcjonuje Rada Pracodawców Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. Zakres działań Rady Pracodawców wykracza poza funkcje konsultacyjne i opiniotwórcze programów kształcenia i dotyczy szeroko rozumianej wymiany doświadczeń, myśli, pomysłów oraz współpracy na płaszczyźnie nauki, biznesu i administracji publicznej. Plan działania Rady Pracodawców wraz z dotychczasową listą przedstawicieli znajduje się w załączniku (Załącznik 6.5.).

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz jej wpływ na doskonalenie programu studiów realizowana jest także poprzez praktyki studenckie, które odbywają się we współpracujących z IBiNoZ instytucjach (praktykodawcach). Należą oni w większości do grona interesariuszy konsultujących program studiów na kierunku Ochrona Środowiska oraz zapewniają studentom realizację założonych efektów uczenia się. Zarówno hospitacje praktyk jak i systematyczna analiza dzienników praktyk (Załącznik 2.10.) są źródłem informacji zwrotnej o stopniu realizacji programu studiów

i osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. W minionym roku akademickim 2021/22 studenci odbywali praktykę zawodową w Zakładzie Usług Wodnych SP. z o.o., Zakładzie Gospodarki Komunalnej w Damnicy i Narodowym Uniwersytecie Biozasobów i Zarządzania Naturą Ukrainy w Kijowie (Zał. 5.2.).

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Instytut Biologii i Nauk o Ziemi podejmuje działania w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Umiędzynarodowienie odgrywa ważną rolę w procesie kształcenia oraz rozwoju kierunku i przyjmuje ono różnorodne formy. Realizacja zadań z zakresu umiędzynarodowienia w latach akademickich 2020/2021, 2021/2022 została jednak w znacznym stopniu uniemożliwiona przez powszechne ograniczenia w mobilności spowodowane pandemią COVID-19.

W programie studiów na kierunku Ochrona Środowiska przewidziano zajęcia z języka obcego do wyboru spośród oferty Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Na ocenianym kierunku studenci realizują zajęcia z wybranego języka obcego od I do IV semestru. Zajęciom tym przypisano w harmonogramie studiów 12 pkt. ECTS (120 godzin kontaktowych).

Kolejną formą umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest program Erasmus+ (European Action Scheme for the Mobility of University Students). Jest on programem edukacyjnym Unii Europejskiej, który ma na celu wspieranie współpracy 32 uczelni wyższych. Jest to program skierowany zarówno do studentów jak i wykładowców. Studenci korzystający z tego projektu mogą uczestniczyć w zajęciach na Uczelniach zagranicznych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami. Podczas wyjazdów mają możliwość poszerzyć swoje kompetencje językowe oraz poznać kulturę i zwyczaje innych państw.

Z programu korzystać mogą również wykładowcy Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. Wyjeżdżali oni do zagranicznych Uczelni Partnerskich w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych. Ostatnie wyjazdy wykładowców w ramach Erasmus+ miały miejsce w 2019 roku. Zostały one wówczas ograniczone ze względu na pandemię COVID-19. Program wznowiono od semestru letniego roku akademickiego 2021/2022. Wówczas jeden wykładowca wyjeżdżał do Hiszpanii. W semestrze zimowym 2022/2023 jeden wykładowca z Nepalu gościł w IBiNoZ (*Pokhara University in Nepal*). Podobne inicjatywy były podejmowane w ramach Aktywnej Akademii. W semestrze zimowym 2022/2023 jeden wykładowca wyjeżdżał do Hiszpanii (Zał. 7.1.).

Kolejnym aspektem promującym umiędzynarodowienie procesu kształcenia jest mobilność krótkoterminowa studentów w ramach umów bilateralnych. W ramach tego programu studenci zgodnie ze swoimi zainteresowaniami oraz specyfiką studiowanego kierunku wybierają zajęcia

dostępne w ofercie edukacyjnej Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. Studenci biorący udział w programie uczęszczają na zajęcia wspólnie ze studentami z Polski. Dodatkowo, aby wzmocnić ich kompetencje językowe uczestniczą oni w zajęciach z języka polskiego. Uczelnia w ramach tego programu ma podpisane porozumienia z uczelniami wyższymi na Ukrainie, Białorusi i Kazachstanie. W programie tym wzięło udział 23 studentów w roku akademickim 2019/2020, 2 studentów w roku akademickim 2020/2021, 1 student w roku akademickim 2021/2022 i 1 student w semestrze zimowym w roku akademickim 2022/2023 (Załącznik 7.2.).

Umiejdzynarodowieniu procesu kształcenia sprzyja również duża liczba profesorów z zagranicy, którzy zajęcia ze studentami prowadzą w języku polskim oraz angielskim. Instytut Biologii i Nauk o Ziemi gości corocznie kilku profesorów z zagranicy, którzy prowadzą zajęcia ze studentami kierunków prowadzonych w IBiNoZ (Załącznik 7.3.). Zapraszani wykładowcy są specjalistami w swoich dziedzinach, a prowadzone przez nich zajęć wzmacnia wiedzę i kompetencje językowe studentów.

Na kierunku studiów Ochrona Środowiska, studia pierwszego stopnia uruchomiono w roku akademickim 2015/2016 program „podwójny dyplom”. Program ten realizowany jest pomiędzy Instytutem Biologii i Nauk o Ziemi, a Narodowym Uniwersytetem Wykorzystania Zasobów Biologicznych Ukrainy, Uniwersytetem Rolniczym w Białej Cerkwi i Państwowym Uniwersytetem Rolniczo-Ekonomicznym w Chersoniu. Harmonogram realizacji zajęć został opisany w podpisanym z Uczelnią protokołem równoważności (Załącznik 7.4.). W ramach tego programu studenci uczelni partnerskiej semestr zimowy studiują w Ukrainie, natomiast w semestrze letnim w Polsce. Studenci przygotowują pracę dyplomową pod kierunkiem promotora, a po jej obronie zdobywają tytuł licencjata na Akademii Pomorskiej w Słupsku. W związku z aktualną sytuacją polityczną w Ukrainie, studenci obecnego II SPS otrzymali zgodę Rektora AP, na pozostanie na Uczelni w Polsce w semestrze zimowym.

Pracownicy Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi nieustannie podnoszą swoje kompetencje językowe. Od roku akademickiego 2019/2020 część z nich bierze udział w projekcie „Aktywna Akademia 5+” w ramach którego uczestniczą oni w zajęciach języka angielskiego (Załącznik 4.3.). Podnoszenie kompetencji językowej kadry dydaktycznej realizowane jest również poprzez udział pracowników w międzynarodowych konferencjach naukowych. Od roku 2017 Instytut Biologii i Nauk o Ziemi jest współorganizatorem międzynarodowej Konferencji Naukowej NARBAC (Naturalne zasoby obszarów granicznych w warunkach zmieniającego się klimatu).

Pracownicy IBiNoZ realizują porozumienia o współpracy w ramach przyjmowania stażystów UNESCO. W ramach tego projektu Instytut gości stażystów, którzy pod opieką naukową pracowników realizują badania naukowe. Efektem tych badań są publikacje naukowe obcojęzyczne. Od roku 2019 Instytut gościł 17 stażystów (Załącznik 7.5.).

Instytut Biologii i Nauk o Ziemi publikuje czasopismo naukowe *Baltic Coastal Zone*. Jest to bezpłatne czasopismo recenzowane; publikujące prace badawcze z dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych

W Instytucie realizowany jest okresowy proces monitorowania stopnia umiejdzynarodowienia procesu kształcenia. Ocena ilościową i jakościową mobilności studentów oraz wykładowców sprawozdaje się w rocznym raporcie dotyczącym realizacji efektów uczenia się w IBiNoZ (Załącznik 3.10.).

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie studentów kierunku Ochrona Środowiska w procesie uczenia się przybiera różne formy, w zależności od indywidualnych potrzeb. Wsparcie dotyczyć może opieki materialnej, naukowej i dydaktycznej, a jego głównym celem pomoc w nauce, rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym oraz wejściu na rynek pracy.

Opieka materialna

Studiujący mają zapewniony dostęp do wszelkich form **pomocy materialnej**, przysługujących im z mocy prawa. Wsparcie socjalne jest zapewniane przez *Sekcję ds. Pomocy Socjalnej w Biurze ds. Studentów*. Zasady przyznawania, kryteria i formy świadczeń dla studentów określa Regulamin świadczeń dla studentów i doktorantów AP wprowadzony Zarządzeniem nr R.021.80.22 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 8.1.). Zgodnie z Regulaminem student może ubiegać się o: stypendium socjalne; stypendium dla osób niepełnosprawnych; stypendium rektora; zapomogę; stypendium finansowane przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz stypendium za wyniki w nauce lub w sporcie finansowane przez osobę fizyczną lub osobę prawną nie będącą osobą państwową ani samorządową osobą prawną. Przyznanie świadczenia następuje w drodze decyzji administracyjnej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach o stypendium socjalne może ubiegać się cudzoziemiec, studiujący w AP (Załącznik 8.1.). W latach 2020 – 2022 22 studentów kierunku Ochrona Środowiska skorzystało ze świadczeń materialnych, w tym 9 osób ze stypendiów socjalnych, 1 osoba ze stypendium mieszkaniowego, 9 studentów z zapomóg i 3 studentów otrzymało stypendium Rektora.

Ponadto w Akademii Pomorskiej Zarządzeniem Rektora AP nr R.021.121.22 z dnia 12.12.2022 r. wprowadzony został *Regulamin Programu Stypendialnego Akademia Pomorska dla Ukrainy* (Załącznik 8.2.). Jest to szczególnie istotne wsparcie dla studentów kierunku Ochrona Środowiska, ze względu na to że ich znaczna część pochodzi z Ukrainy.

Informacje o pomocy materialnej dla studentów umieszczane są na stronie Uczelni: <https://www.apsl.edu.pl/studenci/biuro-ds.-studentow> w zakładce Pomoc Socjalna. Szczegółowych i bieżących informacji dotyczących poszczególnych form wsparcia udziela studentom Biuro ds. Studentów, a w ramach Instytutu – opiekun kierunku i sekretariat Instytutu. Wykorzystywane są do tego celu również media społecznościowe (Facebook).

Studenci mogą ubiegać się również o przyznanie miejsca w domach Studenta. Odpłatność za korzystanie z miejsc w domach studenta określa Zarządzenie nr R.021.98.20 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 8.3.). W związku z wprowadzeniem zasad mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa studentów kwaterowanych w DS.-ach wprowadzony został nowym Zarządzeniem (R.0.21.113.20) (Załącznik 8.4.) aneks do Zarządzenia R.021.98.20.

W Uczelni funkcjonuje również projekt „zniŻAK” – bezpłatna karta studencka, która uprawnia posiadacza do zniżek i rabatów oraz korzystania z ofert Partnerów Karty. Partnerami projektu zniŻAK są słupskie firmy usługowe, kulturalne, gastronomiczne, rozrywkowe, sportowe i edukacyjne.

Wsparcie dydaktyczne

Wprowadzony system opieki dydaktycznej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów. Wsparcie to jest realizowane m.in. poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich w ramach konsultacji. Każdy z nauczycieli akademicki zobowiązany jest do odbywania regularnych konsultacji, w wymiarze co najmniej dwóch godzin dydaktycznych tygodniowo. Termin oraz miejsce konsultacji zamieszczane są na stronie internetowej Instytutu. Ze wszystkimi nauczycielami studenci mogą kontaktować się również za pośrednictwem służbowej poczty elektronicznej. Opiekę nad studentami kierunku Ochrona Środowiska pełni opiekun kierunku, którego podstawowe obowiązki regulowane są wprowadzonym Zarządzeniem R.021.29.22 Rektora AP (Zał. 8.5.). Opiekę nad studentami w procesie realizacji praktyk sprawuje opiekun praktyk, powołany przez Dyrektora IBiNoZ. Ponadto, dla studentów z zagranicy powołany został Koordynator dla Studentów z Zagranicy dla kierunku Ochrona Środowiska.

Regulamin studiów AP (Zał. 2.5.1.) zawiera zapisy regulujące rozwiązywanie najważniejszych potrzeb studentów wynikających z procesu kształcenia. Przykładowo, zgodnie z Regulaminem studenci mają możliwość studiowania w ramach indywidualnej organizacji studiów (IOS). § 64 Regulaminu studiów szczegółowo określa tryb postępowania przy ubieganiu się o IOS oraz wskazuje kogo i w jakich sytuacjach on dotyczy. W semestrze zimowym roku akademickiego 2022/23 jeden student kierunku Ochrona Środowiska studiuje w ramach IOS.

Opieka naukowa

Studenci kierunku Ochrona Środowiska mają zapewnione warunki do **rozwoju naukowego**. Uczestniczą między innymi w naukowych badaniach laboratoryjnych, wyjazdach terenowych, w pracach związanych z przygotowaniem materiału do dalszych analiz, realizowanych pod opieką nauczycieli akademickich zatrudnionych w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi. Realizują swój rozwój naukowy w ramach pracowni i seminarium dyplomowego. Efektem tej współpracy są publikacje naukowe (Zał. 2.4.) w czasopiśmie o zasięgu krajowym i międzynarodowym m.in.: Inżynieria Ekologiczna, Journal of Environmental Science and Health, Part A, LAB Laboratoria, Aparatura, Badania, Folia Forestalia Polonica A. Prace z udziałem studentów publikowane były również w dwóch czasopiśmie Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi, wydawanych przez Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku: Słupskie Prace Biologiczne (wydawane w latach 2005-2019) oraz Baltic Coastal Zone (wydawane od 1997 r). Ponadto studenci mają możliwość bezpośredniego lub pośredniego (przygotowanie materiałów, streszczeń itp.) uczestnictwa w konferencjach naukowych, czy też udziału w przygotowaniu lub realizacji projektów. Instytut jest współorganizatorem cyklicznej konferencji międzynarodowej dedykowanej studentom i młodym naukowcom *International Scientific Conference for Students and PhD Students Youth and Progress of Biology*. Studenci mogą również zaprezentować swoje osiągnięcia/lub uczestniczyć jako słuchacze w cyklicznej konferencji międzynarodowej NARBAC, której głównym organizatorem jest Instytut Biologii i Nauk o Ziemi. W trakcie każdej edycji konferencji ogłaszany jest konkurs na najlepsze wystąpienie/poster przygotowane przez młodego naukowca.

Studenci Instytutu mają również możliwość angażowania się w działalność kół naukowych. Obecnie w IBiNoZ funkcjonują trzy koła naukowe: Koło Naukowe Terra, Studenckie Koło Naukowe „Oxygen” oraz Studenckie Koło Naukowe Botaników.

Działalność Koła Naukowego Terra (profil na Facebooku) skupia się wokół szeroko pojętych nauk o Ziemi i środowisku. Wprawdzie koło funkcjonuje od dwóch lat, to bardzo aktywnie prowadzi swoją działalność poprzez:

- uczestnictwo w naukowych badaniach terenowych
- organizacja Mikołajkowego scrabble geograficznego
- organizacja wycieczek plenerowych dla uczniów szkół średnich
- wykonanie pomiarów lidarowych pomnika Powstańców Warszawskich na skwerze przy ul. Szarych Szeregów (pierwszy w Polsce pomnik poświęcony Powstańcom Warszawskim – ze względu na zły stan rzeźby zastąpi ją odlew z brązu).
- udział w programie poznania i ochrony bociana białego w Polsce (program realizowany pod kierunkiem Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego we współpracy z firmą Energa)
- opracowanie przestrzennego zróżnicowania gleb na terenie Słupska
- inwentaryzacja osuwisk na odcinku Ustka – Dębina
- udział w sadzeniu lasu z okazji Dnia Ziemi (Nadleśnictwo Warcino)
- organizacja wykładów poświęconych paleontologii
- zorganizowanie stałej wystawy pomorskich skamieniałości narzutowych,
- duże zaangażowanie członków Koła w działalność organizacyjną Instytutu (m.in. pomoc w przygotowaniu wykładów, warsztatów organizowanych dla społeczności lokalnej w ramach projektu Akademia Aktywna, pomoc przy organizacji gali z okazji rozdania nagród

Celem **Studenckiego Koła Naukowego Oxygen** jest umożliwienie wszystkim zainteresowanym pogłębienia wiedzy i rozwijania zainteresowań z zakresu fizjologii, biochemii i toksykologii; rozwijanie kontaktów z instytucjami i organizacjami naukowymi w kraju i za granicą, udział w badaniach naukowych i upowszechnianie osiągnięć nauki w ramach spotkań, warsztatów czy prelekcji.

Do głównych osiągnięć w roku akademickim 2021/22 zaliczyć można:

- udział w realizacji tematów badawczych
 1. Ocena właściwości antyoksydacyjnych niektórych gatunków roślin tropikalnych i subtropikalnych oraz wybranych olejków eterycznych w stosunku do błon komórkowych erytrocytów
 2. Markery stresu oksydacyjnego u osób z cukrzycą o różnej etiologii
- publikacja łącznie 48 prac (artykuły, rozdziały monografii, materiały pokonferencyjne), z udziałem członków Koła
- udział członków koła w Nocy Biologa
- jeden z członków koła w roku 2022 został finalistą Konkursu *Studencki Nobel 2022*

Koło Naukowe Botaników skupia się zaś na poszerzaniu wiedzy z zakresu geobotaniki i ochrony przyrody; prowadzeniu badań florystycznych na Pomorzu Środkowym skupiających się na stanowiskach i zasobach roślin chronionych; inwentaryzacji przyrodniczych użytków ekologicznych i obszarów chronionych; organizacja warsztatów i obozów naukowych.

Wśród osiągnięć w roku 2021/22 wymienić należy:

- prowadzenie badań florystycznych (mezoregion Wybrzeże Słowińskie) i opracowanie map rozmieszczenia wybranych taksonów roślin naczyniowych
- zorganizowanie warsztatów dla nauczycieli i uczniów słupskich szkół (współorganizator Pomorski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku)
- udział w obozie naukowym *Walory przyrodnicze użytków ekologicznych na terenie Nadleśnictwa Ustka*
- udział w przygotowaniu dwóch publikacji naukowych;

- udział w projekcie *Opracowanie zasad kontroli i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych wraz z przeprowadzeniem pilotażowych działań i edukacją społeczną* (projekt koordynowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko).

Studenci i doktoranci mogą uczestniczyć w **spotkaniach z zaproszonymi ekspertami** np. w ramach otwartych wykładów *Wykład na 5+* (np. ostatni wykład „*Gamifikacja*” w grudniu 2022 poprowadził prof. Jesper Juul z Królewskiej Duńskiej Akademii Sztuk) oraz uczestniczyć w zajęciach prowadzonych przez profesorów z zagranicy. Studenci mogą uczestniczyć w seminariach naukowych organizowanych przez Instytut Biologii i Nauk o Ziemi.

Studenci uczestniczyć mogą również w spotkaniach w ramach cyklicznych *Słupskich Czwartków Literackich, Słupskich Historycznych Czwartków* czy spotkaniach w ramach *Salonu Akademickiego*.

Studenci mają również możliwość wzięcia udziału w **kursach doskonalących umiejętności językowe**: bezpłatny udział w kursie e-learningowym biznesowego języka angielskiego Business English. Dla studentów obcokrajowców Uczelnia przygotowuje bezpłatne intensywne kursy języka polskiego. Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych przygotowało kurs, którego głównym celem była poprawa komunikacji w języku polskim w sytuacjach dnia codziennego. Również realizowane były bezpłatne wakacyjne kursy, skierowane dla przyszłych i obecnych studentów (poziom podstawowy i średniozaawansowany).

Akademia Pomorska w Słupsku oferuje również zarówno studentom jak i nauczycielom akademickim możliwość wymiany doświadczeń w ramach tak zwanej wymiany semestralnej czy prężnie działającego **programu ERASMUS**.

Wsparcie w zakresie **rozwijania pasji sportowych i turystycznych** zapewnia Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń sportowych dedykowanych zarówno społeczności akademickiej jak i mieszkańcom regionu. Należy wśród nich wymienić turnieje badmintonu dla kobiet i mężczyzn, imprezę „*Z kijkami ze SWFiS po Słowińskim Parku Narodowym*”, impreza rowerowa na trasie Słupsk – Nadleśnictwo Leśny Dwór (we współpracy z PTTK oddział regionalny Słupsk), spływy kajakowe rzekami Przymorza, Turniej w mini futsalu o Puchar Prorektora ds. Studentów dr hab., Danuty Gierczyńskiej, prof.AP czy też Otwarte Mistrzostwa Akademii Pomorskiej w tenisie stołowym o puchar Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku dr hab. inż. Zbigniewa Osadowskiego, prof.AP. AP pozostawia do dyspozycji studentów wielofunkcyjne boisko sportowe na terenie kampusu, siłownię zewnętrzną (również przystosowaną dla osób z niepełnosprawnościami) oraz nowo wyposażoną siłownię wewnętrzną. W Sali sportowej (kampus AP) oferowane są dodatkowe zajęcia z koszykówki, siatkówki, tenisa stołowego.

W roku 2022, po gruntownej przebudowie, do dyspozycji całej społeczności akademickiej, w tym studentów oddany został **Klub Studencki**. Wprowadzony Zarządzeniem Rektora AP nr R.021.22 (z dnia 07.11.2022) Regulamin Klubu (Załącz. 8.6.) określa zasady korzystania i organizację działalności Klubu.

Wsparcie w rozwoju zawodowym

Wsparcie w zakresie **rozwój zawodowego** zapewnia Akademickie Biuro Karier (ABK). Misją ABK jest aktywizacja zawodowa studentów i absolwentów AP, w szczególności pomoc w stworzeniu odpowiedniego wizerunku kandydata na dane stanowisko oraz pomoc w podnoszeniu kompetencji zawodowych. Akademickie Biuro Karier organizuje cykliczne *Akademickie Spotkanie Networkingowe*, celem których jest zaprezentowanie ofert rynku pracy oraz wymiana doświadczeń. ABK wraz z partnerami organizuje liczne szkolenia i warsztaty, których głównym celem jest ciągłe podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji zawodowych. Świadczy wsparcie w formie poradnictwa

grupowego ukierunkowanego na potrzeby pracodawców i pracowników (Asertywność, Praca z trudnym klientem, Komunikacja, Kreatywność, Wypalenie zawodowe, Poczucie własnej wartości, Zarządzanie stresem z elementami inteligencji emocjonalnej, Motywacja – skąd ją czerpać? Zmiana nawyków). Studenci i doktoranci mogą korzystać ze wsparcia w formie poradnictwa dotyczącego promowania i inicjowania przedsiębiorczości (Zakładanie firmy krok po kroku, Osobowość przedsiębiorcy – sprawdź czy ją posiadasz, Personal branding – zbuduj swoją markę, Jak to robią inni? – zainspiruj się i zostań swoim szefem, Zmotywowany szef – najlepszy szef, Komunikacja w marketingu, Zarządzanie relacjami z klientem, Nowa szansa – własny biznes, Savoir vivre w biznesie, Zarządzanie czasem w firmie, Zarządzanie stresem) oraz specyficznych potrzeb klientów („Twoja wizytówka zawodowa”, „Gotowość do zmian – przełam swoje bariery”, „Wyznaczaj, planuj, działaj – skuteczne osiąganie celów”, „Networking – zbuduj pozytywne relacje i swój sukces zawodowy”, „Nowa praca – nowe wyzwania”, „Ja – teraz i w przyszłości – budowanie swojej ścieżki kariery”, „Mój wizerunek online”, „Odkryj ocean możliwości” – trening kreatywności, „Chcieć i móc” – rozwój motywacji, „Mosty zamiast murów” Komunikuj się swobodnie, „Obudź w sobie swój potencjał” – trening twórczości, „W Tobie jest moc” - budowanie poczucia własnej wartości, „Wyraź siebie – trening asertywności”, „Czas to pieniądz – nauka skutecznego zarządzania czasem”, „Stresuj się dobrze – trening zarządzania stresem”, „Mapa marzeń, mapa celów”). W roku 2022 zorganizowane zostały wspólnie ze Słupską Izbą Przemysłowo-Handlową na Region Słupski bezpłatne *Warsztaty biznesowe* dla wszystkich zainteresowanych. W programie warsztatów znalazły się między innymi wykłady na temat społecznej odpowiedzialności biznesu, warsztaty dotyczące skutecznej komunikacji, wystąpień publicznych, stresu i wypalenia zawodowego.

AP korzysta również z wyników badania ministerstwa ELA - Ogólnopolski System Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (www.absolwenci.nauka.gov.pl) oraz z opracowań Barometr zawodów (www.barometrzwodow.pl). Monitorowanie karier absolwentów w Akademii Pomorskiej w Słupsku reguluje Uchwała nr R.000.5.18 z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia zmian do uchwały nr R.000.4.16 z dn. 27.01.2016 r. w sprawie wprowadzenia Procedury Badania Losów Zawodowych Absolwentów. Prowadzone są również systematyczne analizy efektów uczenia się w aspekcie potrzeb rynku pracy, a wynikające z nich wnioski uwzględnia się w projektowanych rozwiązaniach programu studiów (Wszystkie efekty uczenia się dla kierunku Ochrona Środowiska powstały jako wynik współpracy z interesariuszami zewnętrznymi). Rozwijane są stałe kontakty z pracodawcami (Szerzej współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym opisuje Kryterium 6). Ponadto, studenci kierunku Ochrona Środowiska ze względu na praktyczny charakter kierunku mają zwiększoną liczbę praktyk zawodowych.

Opiekę administracyjną nad studentami i doktorantami zapewniają pracownicy Biura Obsługi Studenta i Doktoranta (BOSiD). Biuro dostosowane jest również dla osób z niepełnosprawnościami. Studenci mogą również liczyć na pomoc pracownika administracyjnego zatrudnionego w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi, który w sposób ciągły podnosi swoje kwalifikacje (w 2020 roku udział w szkoleniach: *Profesjonalny sekretariat w rządzie, Kurs kancelaryjno-archiwalny I stopnia*). **Publiczny dostęp do informacji** o procesie kształcenia, procedurach obowiązujących w toku studiów i warunkach rekrutacji odbywa się za pomocą internetowej strony AP <https://www.apsl.edu.pl/>. Ponadto każdy student posiada indywidualne konto w Wirtualnym Dziekanacie, gdzie po zalogowaniu dostępne są informacje o harmonogramie studiów, karty przedmiotu, materiały dodatkowe. System ten sukcesywnie jest modernizowany w ramach projektu *Zintegrowane Programy Uczelni*. Szczegółowe informacje o kierunku Ochrona Środowiska zamieszczane są na stronie internetowej Instytutu <https://binoz.apsl.edu.pl/instytut-biologii-i-nauk-o-ziemi/>. Wychodząc na przeciw

potrzebom studenta, informacje bieżące udostępniane są również za pomocą Facebookowej strony Instytutu <https://www.facebook.com/biologia.slupsk>. Ten kanał informacji sprawdza się w naszej opinii najlepiej. Studenci mają również możliwość kontaktu z każdym z nauczycieli za pomocą poczty mailowej. W ten sposób (na indywidualne adresy mailowe studentów) rozsyłane są informacje czy dokumenty od opiekunów lat.

Uczelnia podejmuje działania mające na celu stworzenie warunków sprzyjających **wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnością**. Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać ze wsparcia *Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami (BON)*, (powołany Pełnomocnik ds. osób z niepełnosprawnościami a także Koordynator ds. dostępności), które zgodnie Regulaminem (Zał. 2.11.) wspiera osoby z niepełnosprawnościami poprzez m.in.:

- likwidację barier uniemożliwiających lub utrudniających studentom z niepełnosprawnościami udział w procesie kształcenia,
- zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych
- integrację w środowisku akademickim,
- organizację dodatkowych zajęć szkoleniowo – rekreacyjnych,
- podejmowanie działań mających na celu kształtowanie wśród pracowników Uczelni prawidłowych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami, w szczególności przygotowanie kadry akademickiej do pracy ze studentami z niepełnosprawnościami.

BON oferuje w zależności od potrzeb indywidualne bezpłatne konsultacje psychologiczne, wsparcie doradcy edukacyjnego, doradcy zawodowego, wsparcie asystenta dydaktycznego dla studentów z niepełnosprawnościami. **Biuro Obsługi Studenta i Doktoranta wyposażone** jest w pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących, strony i podstrony AP zaś zostały opracowane zgodnie ze standardami WCAG. Ponadto studenci z niepełnosprawnością mogą ubiegać się zarówno o **dostosowanie organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego**, w tym warunków odbywania studiów, do rodzaju i stopnia niepełnosprawności jak i korzystać z Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS).

Uczelnia czyni ciągłe starania, by w jak największym stopniu ułatwić swoim studentom z niepełnosprawnością edukację na poziomie wyższym, stara się dostosowywać budynki do potrzeb osób z niepełnosprawnością, aby proces kształcenia przebiegał w sposób właściwy. Z tego też powodu w grudniu 2019 r. AP podpisała umowę o dofinansowanie Projektu „*Dostępna Akademia Pomorska*” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym celem projektu jest wsparcie zmian organizacyjnych, podniesienie świadomości i kompetencji kadry z zakresu niepełnosprawności poprzez realizację działań, mających na celu zapewnienie przez Uczelnię dostępności komunikacyjnej, administrowanie stron internetowych, narzędzi informatycznych, procedur w kształceniu na poziomie wyższym, wprowadzenie do programów kształcenia modyfikacji zapewniających ich dostępność dla studentów z niepełnosprawnościami oraz działań z zakresu dostępności architektonicznych.

W Uczelni utworzono wypożyczalnię sprzętu (lupy powiększające, dyktafony, laptopy, drobny sprzęt sportowy), której zasoby stale są uzupełniane. Dostępny jest też informator dla osób słabowidzących.

Dla studentów z niepełnosprawnościami zapewnione są **udogodnienia w Bibliotece Uczelnianej**, w tym podjazdy, winda, podnośnik, samootwierające się drzwi, powiększalnik tekstu, klawiatury z powiększoną czcionką, pętle indukcyjne w czytelni i wypożyczalni. Biblioteka posiada także specjalny monitor dotykowy, słuchawki bezprzewodowe, program Ivona (lektor, syntezytor mowy). Do **stołówki studenckiej** osoby z niepełnosprawnościami mogą dojechać windą. Do osób z

niepełnosprawnościami przystosowane są również budynki (winda zewnętrzna) oraz **pokoje w Osiedlu Akademickim** Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Budynki w których odbywają się zajęcia na kierunku Ochrona Środowiska są częściowo dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Budynek przy ul. Arciszewskiego 22b (w tym budynku realizowanych jest większość zajęć dla kierunku) posiada odpowiednio wyposażone toalety, podjazdy dla wózków inwalidzkich, krzeselka dla osób z niepełnosprawnością ruchową, umożliwiających wjazd na wyższe kondygnacje oraz zainstalowane pętle induktofonicznych w wybranych salach. Należy nadmienić, że w najbliższym czasie ogłoszony zostanie przetarg na gruntowny remont budynku. Przed budynkiem wydzielone jest miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami. W budynku przy ul. Partyzantów jedyne udogodnienia to dostępność dwóch miejsc parkingowych oraz przystosowana toaleta.

Studenci z niepełnosprawnościami oraz chorobami przewlekłymi mają możliwość **wyboru zajęć z wychowania fizycznego** dostosowanych do swoich możliwości, w ramach grup wf dla studentów z ograniczeniami zdrowotnymi

Wszyscy studenci i doktoranci Akademii Pomorskiej mają możliwość skorzystania z darmowej **opieki psychologicznej**. Konsultacje indywidualne prowadzone są przez dwóch wysoko wykwalifikowanych psychologów.

W grudniu 2022 r. Zarządzeniem Rektora AP nr R.021.119.22 określone zostały wytyczne funkcjonowania **Liderów-asystentów oraz adwokatów społecznych** w Uczelni dla studentów i doktorantów ze spektrum autyzmu (ASD) (Zał. 8.7.). Podstawowym celem wprowadzenia instytucji lidera-asystenta/adwokata społecznego jest umożliwienie samodzielnego i niezależnego funkcjonowania studentów ASD w życiu akademickim Uczelni poprzez m.in.: zwiększenie adaptacyjności do nowego środowiska, wypracowanie umiejętności społecznych, wsparcie w rozwiązywaniu konfliktów i nieporozumień, poprawy organizacji pracy własnej oraz różnych form wsparcia w komunikacji.

Sposoby rozwiązywania **sytuacji kryzysowych i skarg studentów** są zawarte w Regulaminie studiów AP w § 4 i 5 (Zał. 2.5.1.) Zgodnie z Regulaminem studiów indywidualne sprawy studentów są załatwiane w drodze decyzji administracyjnych i rozstrzygnięć. Decyzje administracyjne wydaje się w sprawach:

- zmiany formy lub kierunku studiów w przypadku cudzoziemców
- skreślenia z listy studentów
- zwolnienia z opłaty lub obniżenia opłaty za usługi edukacyjne
- przyznania stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogi, stypendium Rektora lub stypendium z własnego funduszu Uczelni na stypendia
- zawieszenia w prawach studenta w przypadku, o którym mowa w art. 316 ust.4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
- nadania tytułu zawodowego, przy czym nadanie tego tytułu następuje w drodze decyzji ustnej odnotowanej w protokole egzaminu dyplomowego
- stwierdzenia nieważności dyplomu.

Rozstrzygnięcie organ wydaje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie trzydziestu dni od dnia wniesienia podania, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Od decyzji administracyjnych i rozstrzygnięć dotyczących indywidualnych spraw studentów przysługuje odwołanie do Rektora. Od decyzji administracyjnych Rektora wydanych w pierwszej instancji przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Rozstrzygnięcie Rektora jest ostateczne. Odwołanie składa się za

pośrednictwem organu, który wydał zaskarżaną decyzję administracyjną – w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Wszyscy studenci, a także pracownicy AP przechodzą obowiązkowe szkolenie w **zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy**, które minimalizują ryzyko wystąpienia na Uczelni niebezpiecznych dla zdrowia i życia zdarzeń. Opiekunowie roku i opiekunowie praktyk, podejmują działania informacyjne i edukacyjne ws. **bezpieczeństwa, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak i pomocy jej ofiarom**. W możliwie skutecznym zakresie inicjatywę tę przejmują poszczególni wykładowcy, których studenci darzą swoim zaufaniem. W Akademii Pomorskiej wprowadzona została Zarządzeniem nr R.021.133.19 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku Procedura przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji (Załącznik 8.8.). Na Uczelni funkcjonuje Rektorska Komisja ds. Równego traktowania, do której zadań należy między innymi przygotowanie projektów procedur i praktyk dotyczących przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy oraz równego traktowania, wspieranie społeczności akademickiej we wdrażaniu obowiązujących procedur antydyskryminacyjnych i inicjowanie rozwiązań na rzecz równego traktowania, inicjowanie działań na rzecz osób i grup narażonych na dyskryminację lub jej doświadczających. Procedurę przeciwdziałania dyskryminacji w AP określa Zarządzenie Rektora nr R.021.27.21 z 17.02.2021 r. (Załącznik 4.20.). Publiczny dostęp do procedur i informacji dotyczących równego traktowania znajduje się na stronie AP <https://www.apsl.edu.pl/studenci/rektorska-komisja-ds.-rownego-tractowania/>.

We wszystkich obszarach działań dotyczących wsparcia studentów biorą udział **organy Samorządu Studenckiego** (oraz organizacje studenckie, które w zakresie ich statutowej działalności mają prawo do występowania wobec władz Uczelni w sprawach dotyczących studentów. Przedstawiciele studentów uczestniczą w życiu Uczelni, m.in. poprzez stałą obecność na posiedzeniach Senatu, członkostwie w Radzie Uczelni oraz w uczelnianych gremiach działających na rzecz zapewnienia jakości kształcenia. Oprócz bezpośredniego udziału przedstawicieli studentów we wszystkich organach kolegialnych Uczelni, podstawową formą wpływu studentów na jakość realizowanego w Uczelni procesu kształcenia jest system powszechnej ankietyzacji studentów. Władze Uczelni, w porozumieniu z Samorządem Studenckim, podejmują działania mające na celu upowszechnianie wśród studentów wiedzy na temat celowości przeprowadzania ankietyzacji oraz uświadamiania studentom, jak istotne dla jakości prowadzonego kształcenia są jej wyniki. Doskonalenie programów studiów i jego efektów dokonywane jest poprzez uwzględnienie uwag i sugestii z rocznej oceny efektów uczenia się, hospitacje oraz wyniki badań kariery zawodowej absolwentów. Opinie dotyczące preferencji zgłaszane są zarówno w formie bezpośredniej. Konkluzje z tego rodzaju spotkań i wyniki ankiet podlegają dalszym dyskusjom na poziomie Instytutu, czego efektem mogą być konkretne zmiany w programie studiów. Ponadto wszystkie istotniejsze zmiany w programie studiów są przedstawiane do zaopiniowania Radzie Samorządu Studenckiego.

Akademia Pomorska w Słupsku dysponuje zarówno zasobami materialnymi jak i stale rozwijającą się infrastrukturą wspierającą proces kształcenia. Instytut Biologii i Nauk o Ziemi skutecznie zachęca studentów do udziału w krajowych i międzynarodowych programach mobilności oraz oferuje studentom szereg form wsparcia, mających ułatwić im start na rynku pracy. Studenci zapewnioną mają również skuteczną obsługę administracyjną. Monitorowanie systemu wsparcia odbywa się między innymi poprzez system ankietyzacji (Załącznik 4.8.3.).

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Akademia Pomorska Słupsku zapewnia kandydatom, studentom, absolwentom i pracownikom stały dostęp do informacji o procesie kształcenia, procedurach obowiązujących w toku studiów i warunkach rekrutacji za pomocą strony internetowej <https://www.apsl.edu.pl/>. W zakładce Jakość Kształcenia publikowane są obowiązujące akty prawne dotyczące warunków prowadzenia studiów oraz zasad zatwierdzania i aktualizowania programów studiów. Znaleźć tam można również informacje o ocenie jakości kształcenia. Do publicznej informacji podawane są informacje o bieżącej ocenie nauczycieli akademickich, opiekunów praktyk zawodowych, opiekunów poszczególnych kierunków oraz oceny pracy administracji. Treści prezentowane na stronie Uczelni podzielone są w czytelny sposób, a poszczególne zakładki posiadają spójną szatę graficzną. Stronę Uczelni, a także poszczególne zakładki można również przeglądać w opcji „dla osób niedowidzących”. Jest to działanie Uczelni mające na celu skierowanie zawartych na stronie informacji do jak najszerszego grona odbiorców, w tym osób z niepełnosprawnością. Strona Uczelni funkcjonuje w języku polskim, jednak znajduje się na niej zakładka, w której najważniejsze informacje o Uczelni, władzach i kierunkach studiów można znaleźć również w języku angielskim. Zakładka dotycząca rekrutacji zawiera informacje w języku polskim, angielskim, rosyjskim i ukraińskim.

Każdy student posiada indywidualne konto w „Wirtualnym Dziekanacie” gdzie dostępne są po zalogowaniu informacje o harmonogramie studiów, sylabusy dla poszczególnych przedmiotów czy materiały do zajęć. System ten jest ciągle modernizowany w ramach projektu „Zintegrowane Programy Uczelni” w ramach którego wdrażany jest system dziekanatowo – dydaktyczny. System będzie miał za zadanie wyeliminowanie papierowej dokumentacji i wprowadzenie centralnego punktu gromadzenia informacji. System będzie posiadał niezbędne moduły i scentralizowaną bazę danych ułatwiającą komunikację ze środowiskiem uczelnianym, wykładowcami i studentami.

Szczegółowe informacje o kierunku Ochrona Środowiska zamieszczone są na stronie internetowej Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi <https://binoz.apsl.edu.pl/instytut-biologii-i-nauk-o-ziemi/aktualnosci>. Studenci mogą tam znaleźć informacje o kadrze dydaktycznej, godzinach konsultacji, rozkładach zajęć oraz obowiązujących procedurach i wzorach dokumentów do pobrania. Strona internetowa Instytutu jest na bieżąco aktualizowana. Wszelkie aktualności dotyczące ocenianego kierunku znajdują się również na tablicach informacyjnych oraz są udostępniane dla studentów za pomocą Facebookowej strony Instytutu <https://www.facebook.com/biologia.slupsk>. Informacje dotyczące programów studiów a także obowiązujące akty prawne, zarządzenia i regulaminy są również dostępne na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Akademii Pomorskiej w Słupsku pod adresem <http://bip.apsl.edu.pl/>.

Jakość publicznego dostępu do informacji o programach studiów, warunkach ich realizacji i osiągniętych rezultatach w Akademii Pomorskiej w Słupsku jest przedmiotem działań i opisana

została w zasadach organizacji i funkcjonowania systemu zarządzania jakością kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik nr 9.1.).

Ocena publicznego dostępu do informacji dokonywana jest systematycznie na podstawie opinii studentów, pracowników i interesariuszy zewnętrznych, przekazywanych indywidualnie zarówno poszczególnym pracownikom, jak i władzom Instytutu. Uwzględnianie zgłaszanych uwag owocuje ciągłym doskonaleniem stron www zarówno w skali całej uczelni, jak i Instytutu. Ostatnią wprowadzoną zmianą było stworzenie profilu na Facebook, który dzisiaj dla studentów jest podstawą zdobywania informacji o bieżących sprawach i trafia do szerszej grupy odbiorców.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	nie dotyczy	

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem odbywa się zgodnie z Systemem Zarządzania Jakością Kształcenia, którego zasady organizacji i funkcjonowanie zostały wprowadzone Uchwałą nr R.000.63.19 Senatu AP w Słupsku z dnia 30.10.19 r. w sprawie przyjęcia Zasad organizacji i funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w AP w Słupsku (Załącznik 9.1.). Nadzór merytoryczny z poziomu Uczelni nad ocenianym kierunkiem sprawuje Prorektor ds. Kształcenia. Pełni on również funkcję przewodniczącego Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. W Uczelni powołany został Pełnomocnik Jakości Kształcenia, którego rolą jest wspieranie Prorektora ds. Kształcenia w zakresie koordynacji przedsięwzięć zapewniających i podnoszących jakość kształcenia, monitorowania procesu kształcenia, opracowywania procedur, a także przygotowania sprawozdań i analiz z badań ankietowych i konsultacji. Jakość kształcenia na Uczelni opiera się na zasadach zatwierdzonych w Polityce Jakości Kształcenia (Załącznik 1.2.).

Z początkiem roku akademickim 2019/2020 W Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi (po jego utworzeniu) powołana została decyzją Dyrektora Instytutu, Instytutowa Komisja Jakości Kształcenia (IKJK) (Załącznik 10.1.). Jej skład jest na bieżąco aktualizowany w miarę potrzeb, a ostatnia aktualizacja miała miejsce na początku roku akademickiego 2022/2023 (Załącznik 10.1.1.). Zasady i zakres działalności IKJK określa jej Regulamin, który został zatwierdzony decyzją Rady Instytutu (Załącznik nr 10.2.). IBiNoZ dokonuje systematycznej oceny skuteczności IKJK oraz jej wpływu na podnoszenie jakości kształcenia poprzez realizację zadań przewidzianych w procedurach i przyjętych w nich harmonogramach (Załącznik 10.3.). Corocznie w formie sprawozdania wskazuje się obszary i elementy wymagające doskonalenia na ocenianym kierunku oraz sformułowanie wniosków na temat podjętych działań na rzecz zapewnienia i wdrożenia procedur projakościowych (Załącznik 3.10.).

Program studiów na kierunku Ochrona Środowiska został zatwierdzony decyzją Senatu AP w Słupsku 15 czerwca 2022 roku (Załącznik 1.) Jego aktualna wersja jest dostępna dla kandydatów,

studentów i pracowników na stronie BIP oraz stronie internetowej Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi. IKJK dokonuje systematycznej analizy i aktualizacji ocenianego kierunku zgodnie z zasadami przyjętymi na Uczelni. Zatwierdzanie programów studiów odbywa się na zasadzie przyjętej na Uczelni procedury (Załącznik 10.4. i 10.4.1.). Wymogi dotyczące konstrukcji programów studiów określone zostały w zasadach konstruowania programów studiów (Załącznik 10.5. i 10.5.1.). Informacje o konieczności modyfikacji i aktualizacji programu studiów są otrzymywane od pracowników (ankieta WEU), studentów (ankieta absolwentów) oraz konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi.

Stopień osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku Ochrona Środowiska jest monitorowany i diagnozowany w odniesieniu do wyznaczonych programem studiów form osiągania efektów uczenia się. Ponadto jest weryfikowany i modyfikowany w przypadku niepomyślnej walidacji. Badania przeprowadza się w oparciu o analizę dokumentacji prac kontrolnych, prac egzaminacyjnych studentów, prezentacji studenckich na zajęciach seminaryjnych, egzaminach dyplomowych i innych materiałach pozwalających ocenić poziom osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku określone są przez ramowy system oceny studentów i zatwierdzone decyzją Rady Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi 6 marca 2020 roku (Załącznik 1.3.). Sposoby osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się w obrębie poszczególnych zajęć określone są w sylabusach zatwierdzonych wraz z planami studiów, adekwatnie do ich ścieżki kształcenia i poziomu studiów.

Kolejnym z narzędzi oceny jakości kształcenia i pracy nauczyciela akademickiego jest **ankietyzacja**. W Akademii Pomorskiej w Słupsku, w oparciu o Zarządzenie Rektora nr R.021.7.22, wprowadzony został *Zintegrowany system monitorowania i ewaluacji jakości kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku – ankietyzacja* (Załącznik 4.8.). Badania ankietowe prowadzone są wśród studentów, doktorantów, absolwentów, kadry dydaktycznej oraz innych osób zaangażowanych w realizacji zajęć (w tym opiekunów praktyk/pracodawców) w AP. System uwzględnia ocenę oferty dydaktycznej, ocenę realizacji zajęć dydaktycznych, ocenę kadry dydaktycznej, ocenę administracji, ocenę weryfikacji i osiągania efektów uczenia się, monitorowanie potrzeb wprowadzania zmian w programach studiów, monitorowanie jakości procesu dydaktycznego, w tym praktyk zawodowych oraz procesu dyplomowania. Do badań ankietowych uczestnicy przystępują zgodnie z zasadą anonimowości i dobrowolności, a informacje zawarte w ankietach podlegają ustawie o ochronie danych osobowych. Jest to nowa, zmieniona procedura ankietyzacji (do stycznia 2022 r. funkcjonował system ankietyzacji wg starych procedur).

Badana jest skuteczność procesu dyplomowania oraz jakości prac dyplomowych, ze szczególnym uwzględnieniem wartości formalnych i problemowych opracowań. Od roku akademickiego 2021/2022 funkcjonują nowe wzory recenzji prac dyplomowych. Zróżnicowaniu uległ arkusz oceny ze strony promotora pracy i jej recenzenta. Zróżnicowano również arkusze recenzji w zależności od profilu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym

1.	nie dotyczy	
----	--------------------	--

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wysoko wykwalifikowana i rozwojowa kadra badawczo-dydaktyczna - Nowoczesny sprzęt i laboratoria, umożliwiające kształcenie przez działanie - Praca w niewielkich liczbowo grupach umożliwiających zindywidualizowane podejście do studenta i sprzyja budowaniu relacji interpersonalnych - Szeroka i wieloletnia współpraca z partnerami zewnętrznymi – program Ochrona Środowiska powstał w ścisłej współpracy z otoczeniem zewnętrznym - Włączanie studentów w badania naukowe kształtujące umiejętności praktyczne 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pojawiająca się bariera językowa w przypadku studentów studiujących w ramach podwójnego dyplomu – Nadmierne obciążenie pracą organizacyjną pracowników badawczo-dydaktycznych – Ograniczenie w zatrudnieniu nowej kadry (zbyt niski stopień odmłodzenia kadry) – Słabszy poziom przygotowania maturzystów do studiowania kierunków przyrodniczych
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przychylność sektora gospodarczego i administracyjnego w zakresie realizacji kształcenia praktycznego – Zwiększenie umiędzynarodowienia programu studiów – współpraca badawczo-dydaktyczna – Dogodne położenie Uczelni w regionie oraz niższe koszty utrzymania w porównaniu z dużymi ośrodkami – Tworzenie terenowej stacji badawczo-dydaktycznej, z której mogliby korzystać studenci kierunku Ochrona Środowiska zwiększając swoje umiejętności praktyczne <p>Możliwości korzystania z programów unijnych, np. Erasmus+</p>	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Niż demograficzny – Niestabilna sytuacja polityczna na wschodzie, mająca wpływ głównie na studentów z Ukrainy – Wysoka kosztowność kierunku Ochrona Środowiska – Niska atrakcyjność Słupska, skłaniająca potencjalnych kandydatów do podejmowania studiów w większych aglomeracjach <p>Niepewność związana z pandemią Covid-19 (zagrożenie dot. przyjmowania studentów na praktyki zawodowe)</p>

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

....., dnia
(miejscowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat 2019/2020	Bieżący rok akademicki 2022/2023	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	26	37		
	II	23	11		
	III	19	4		
	IV				
II stopnia	I				
	II				
jednolite studia magisterskie	I				
	II				
	III				
	IV				
	V				
	VI				
Razem:					

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2020	13	18		
	2021	17	11		
	2022	37	7		
II stopnia	...				

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

	...				
	...				
jednolite studia magisterskie	...				
	...				
	...				
Razem:					

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).⁴

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów / 180 pkt. ECTC
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁵	3032 godz. BiZR 3032 godz. EE 3028 godz. GKiWŚ 3041 godz. PZPM
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	113 pkt. BiZR 113 pkt. EE 113 pkt. GKiWŚ 118 pkt. PZPM
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	105 pkt. BiZR 103 pkt. EE 109 pkt. GKiWŚ 104 pkt. PZPM
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	6 pkt. ECTC
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	94 pkt. ECTC
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	24 pkt. ECTC
Wymiar praktyk zawodowych ⁶	720 godz.
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godz.
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

⁵ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁶ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

<p>1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.</p> <p>2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.</p>	Brak
---	------

BiZR – biomonitoring i zrównoważony rozwój, EE – ekoenergetyka, GKiWŚ – gospodarka komunalna i wodno-ściekowa, PZPM – przyrodnicze zarządzanie przestrzenią miejską

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne⁷

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
przedmioty wspólna dla wszystkich ścieżek kształcenia			
Informatyka i statystyka przyrodnicza	ćwiczenia laboratoryjne	30 N / 20 S	2
Gospodarka przestrzenna	ćwiczenia laboratoryjne	15 N / 10 S	1
Meteorologia i klimatologia	ćwiczenia laboratoryjne	15 N / 10 S	1
Teledetekcja satelitarna i gis w ochronie środowiska	ćwiczenia laboratoryjne	15 N / 10 S	1
Kartografia i mapowanie geośrodowiskowe	ćwiczenia audytoryjne	15 N / 35 S	2
Hydrologia i gospodarka wodą	ćwiczenia laboratoryjne	20 N / 5 S	1
Gleboznawstwo	ćwiczenia laboratoryjne	20 N / 5 S	1
Chemia środowiskowa	ćwiczenia laboratoryjne	15 N / 35 S	2
Botanika	ćwiczenia laboratoryjne	30 N / 20 S	2
Zoologia	ćwiczenia laboratoryjne	30 N / 20 S	2
Obserwacje terenowe – botanika, zoologia	ćwiczenia terenowe	15 N / 10 S	1
Mikrobiologia środowiskowa	ćwiczenia laboratoryjne	30 N / 20 S	2

⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Ekonomia i zarządzanie w ochronie środowiska	ćwiczenia laboratoryjne	30 N / 45 S	3
Geologia i geomorfologia	ćwiczenia laboratoryjne	20 N / 5 S	1
Biochemia	ćwiczenia laboratoryjne	15 N / 10 S	1
Ochrona przyrody	ćwiczenia audytoryjne	20 N / 5 S	1
Faunistyczne ekspertyzy przyrodnicze	ćwiczenia audytoryjne	15 N / 10 S	1
Florystyczne ekspertyzy przyrodnicze	ćwiczenia audytoryjne	15 N / 10 S	1
Praktyka zawodowa	praktyka	0 N / 720 S	24
Metody monitoringu środowiska i elementy bioindykacji	ćwiczenia laboratoryjne	30N / 20 S	2
Laboratorium monitoringu	ćwiczenia laboratoryjne	30N / 20 S	2
Ocena oddziaływania na środowisko	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10 S	1
Ekologia ogólna	ćwiczenia laboratoryjne	30N / 20 S	2
Obserwacje terenowe – ekologia, ochrona przyrody	ćwiczenia terenowe	30 N / 20 S	2
Zagrożenia cywilizacyjne i zrównoważony rozwój	ćwiczenia laboratoryjne	40N / 10S	2
Ochrona radiologiczna	ćwiczenia audytoryjne	20N / 5S	1
Inżynieria procesowa i biotechnologia	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
Technologie ochrony środowiska	ćwiczenia laboratoryjne	30N / 20S	2
Techniki odnowy środowiska	ćwiczenia laboratoryjne	30N / 20S	2
Pracownia dyplomowa	ćwiczenia laboratoryjne	30N / 170S	8
Seminarium dyplomowe	seminarium	30N / 170S	8

przedmioty dla ścieżki kształcenia: biomonitoring i zrównoważony rozwój			
taksonomia bezkręgowców	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 55S	3
podstawy mikroskopowania	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 30S	2
taksonomia kręgowców	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 55S	3
biomonitoring fizyczny / biomonitoring chemiczny	ćwiczenia laboratoryjne	15N / 10S	1
taksonomia roślin	ćwiczenia laboratoryjne	15N / 10S	1
ocena jakości wód (mikroorganizmy) / ocena jakości wód (makroorganizmy)	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 5S	1
identyfikacja organizmów wskaźnikowych	ćwiczenia laboratoryjne	30N / 20S	2
fitosocjologia	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 5S	1
społeczna odpowiedzialność biznesu	ćwiczenia audytoryjne	20N / 5S	1
monitoring siedlisk / monitoring obszarów chronionych	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 5S	1
podstawy oceanografii biologicznej / geoekosystem bałtycki	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
zarządzanie projektami	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
ekogospodarka / funkcjonowanie ekosystemów w warunkach presji inwestycyjnej	ćwiczenia audytoryjne	20N / 5S	1
ekologia wód / ekologia gleb	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
przedmioty dla ścieżki kształcenia: ekoenergetyka			
podstawy instalacji wewnętrznych	ćwiczenia laboratoryjne i	30N / 45S	3

	ćwiczenia audytoryjne		
podstawy techniczne wytwarzania energii elektrycznej	ćwiczenia laboratoryjne i ćwiczenia audytoryjne	45N / 30 S i 30N / 20S	5
magazynowanie energii	wykład	20N / 5S	1
ochrona środowiska w energetyce	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 5S	1
laboratorium energii konwencjonalnej	ćwiczenia laboratoryjne	45N / 30S	3
odnawialne źródła energii 2	ćwiczenia audytoryjne	20N / 30S	2
specjalistyczna pracownia energii odnawialnych	ćwiczenia laboratoryjne	60N / 40S	4
zarządzanie projektami	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
przedmioty dla ścieżki kształcenia: gospodarka komunalna i wodno - ściekowa			
gospodarka zasobami wodnymi	ćwiczenia audytoryjne	20N / 30S	2
melioracje wodne	ćwiczenia audytoryjne	20N / 30S	2
gospodarka komunalna	ćwiczenia terenowe	30N / 0S	1
infrastruktura mieszkaniowa	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
techniki oczyszczania wód i ścieków	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 5S	1
sieci wodne i kanalizacyjne	ćwiczenia audytoryjne	20N / 5S	1
gospodarka odpadami	ćwiczenia audytoryjne	20N / 30S	2
infrastruktura przemysłowo usługowa	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
ocena jakości wód i ścieków	ćwiczenia laboratoryjne	20N / 5S	1
gospodarka wodno-ściekowa	ćwiczenia terenowe	30N / 0S	1
optymalizacja przestrzeni miejskiej	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1

administracja samorządowa	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
polityka społeczna	ćwiczenia audytoryjne	10N / 40S	2
ekologia miasta	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
zarządzanie kryzysowe	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
finanse publiczne	ćwiczenia audytoryjne	15N / 35S	2
spółki komunalne	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
prawo wodne	ćwiczenia audytoryjne	20N / 5S	1
prawo budowlane	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
prawo administracyjne	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
systemy informacji przestrzennej w gospodarce komunalnej	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
przedmioty dla ścieżki kształcenia: przyrodnicze zarządzanie przestrzenią miejską			
elementy prawa w zarządzaniu przestrzenią miejską	ćwiczenia audytoryjne	30N / 20S	2
zarządzanie środowiskowe w samorządzie lokalnym	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
dendrologia i rośliny ozdobne	ćwiczenia audytoryjne	20N / 30S	2
sip w zarządzaniu przestrzenią miejską	ćwiczenia laboratoryjne	30N / 20S	2
socjologia miasta	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
infrastruktura komunalna	ćwiczenia audytoryjne	15N / 10S	1
ekologia miasta	ćwiczenia audytoryjne	30N / 45S	3
zarządzanie przestrzenią miejską	ćwiczenia audytoryjne	30N / 20S	2
zarządzanie kryzysowe	ćwiczenia	20N / 30S	2

	audytoryjne		
zarządzanie zabytkowymi założeniami zieleni	ćwiczenia audytoryjne	30N / 20S	2
urządzanie i pielęgnacja obiektów architektury krajobrazu	ćwiczenia audytoryjne i ćwiczenia terenowe	15N / 10S i 30N / 0S	2
ochrona środowiska miejskiego	ćwiczenia audytoryjne	30N / 20S	2
Razem:		960 N / 1735 S pkt. BiZR 980 N / 1715 S pkt. EE 1070 N / 1785 S pkt. GKiWŚ 1005 N / 1745 S pkt. PZPM	103 pkt. BiZR 103 pkt. EE 109 pkt. GKiWŚ 105 pkt. PZPM

BiZR – biomonitoring i zrównoważony rozwój, EE – ekoenergetyka, GKiWŚ – gospodarka komunalna i wodno-ściekowa, PZPM – przyrodnicze zarządzanie przestrzenią miejską

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela⁸

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ⁹
Nie dotyczy				
Razem:				

⁸ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

⁹ Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych¹⁰

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Meteorology and climatology	Wykład i ćwiczenia laboratoryjne	I	stacjonarne	angielski	Przedmiot nie wybrany przez studentów

¹⁰ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

1. **Załącznik 1.** Program studiów dla kierunku Ochrona Środowiska
2. **Załącznik 2.** Charakterystyka nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku Ochrona Środowiska (kształtujące umiejętności praktyczne)
3. **Załącznik 3.** Tygodniowy rozkład zajęć w semestrze zimowym roku akademickiego 2022/2023
4. **Załącznik 4.** Statut Akademii Pomorskiej w Słupsku
5. **Załącznik 5.** Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku Ochrona Środowiska w roku akademickim 2022/2023
6. **Załącznik 6.** Wykaz tematów prac dyplomowych w latach akademickich 2020/21 i 2021/22
7. **Załącznik 7.** Opis infrastruktury dydaktycznej
8. **Załącznik 1.1.** Strategia Uczelni
9. **Załącznik 1.2.** Polityka Jakości Kształcenia Akademii Pomorskiej w Słupsku (zatwierdzona Uchwałą nr R. 000.14.20 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 26.02.2020
10. **Załącznik 1.3.** Ramowy System Oceny Studentów w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi
11. **Załącznik 1.4.** Uchwała nr R.000.55.19 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 24.09.2019 r. w sprawie przyporządkowania kierunków studiów prowadzonych w Akademii Pomorskiej w Słupsku do dyscyplin naukowych i artystycznych
12. **Załącznik 1.5.** Strategia Rozwoju Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi
13. **Załącznik 2.1.** Uchwała nr R.000.29.22 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 15.06.2022 r. w sprawie wprowadzenia zmian w programach studiów
14. **Załącznik 2.2.** Macierz kompetencji (matryca efektów uczenia się)
15. **Załącznik 2.3.** Zarządzenie Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku nr R.021.74.22 z dnia 20 lipca 2022 w sprawie rodzaju zajęć dydaktycznych i liczebności grup studenckich
16. **Załącznik 2.4.** Artykuły naukowe publikowane wraz ze studentami kierunku Ochrony Środowiska (wybrane)
17. **Załącznik 2.5.** Uchwała nr R.000.60.21 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku
18. **Załącznik 2.5.1.** Regulamin Studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku
19. **Załącznik 2.6.** Zarządzenie Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku nr R.021.46.22 z dnia 28.04.2022 r. w sprawie zasad funkcjonowania Jednolitego Systemu Antyplagiatowego Akademii Pomorskiej w Słupsku
20. **Załącznik 2.6.1.** Regulamin Antyplagiatowy
21. **Załącznik 2.7.** Zasady dyplomowania na studiach I stopnia w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi
22. **Załącznik 2.8.** Standardy pracy dyplomowej w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi
23. **Załącznik 2.9.** Powołanie opiekuna praktyk
24. **Załącznik 2.10.** Regulamin Praktyki Zawodowej w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi
25. **Załącznik 2.11.** Załącznik do Zarządzenia nr R.021.119.22. z dnia 1.12.2022 r Regulamin Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami Akademii Pomorskiej w Słupsku.
26. **Załącznik 3.1.** Uchwała nr R.000.81.21 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 30.06.2021 r w sprawie zasad i trybu oraz zakresu egzaminu wstępnego na studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia i jednolite studia magisterskie w roku akademickim 2022/2023

27. **Załącznik 3.2.** Uchwała nr R.000.80.21 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 30.06.2021 r w sprawie zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego w roku akademickim 2024/2025
28. **Załącznik 3.2.1.** Wykaz olimpiad stopnia centralnego
29. **Załącznik 3.3.** Uchwała nr R.000.56.19 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 24.09.2019 r w sprawie dostosowania organizacji potwierdzania efektów uczenia się do wymagań określonych w ustawie z dnia 20.07.2018 r Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
30. **Załącznik 3.4.** Zarządzenie nr R.021.112.21 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 14.09.2021 w sprawie wprowadzenia Procedury uznawania efektów uczenia się (przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta)
31. **Załącznik 3.4.1.** Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr R.021.112.21 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 14.09.2021
32. **Załącznik 3.5.** Zarządzenie nr R.021.27.22 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 18.03.2022 w sprawie wprowadzenia Procedury przeniesienia – w celu kontynuacji kształcenia obywateli polskich i obywateli Ukrainy, będących w dniu 24.02.2022 r studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy – na zasadach szczególnych
33. **Załącznik 3.5.1.** Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr R.021.27.22 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 18.03.2022
34. **Załącznik 3.6.** Regulamin egzaminu dyplomowego
35. **Załącznik 3.7.** Wykaz tematów prac dyplomowych zatwierdzonych na rok akademicki 2022/2023
36. **Załącznik 3.8.** Zalecenia dotyczące zasad przygotowania teczek przedmiotu w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi
37. **Załącznik 3.9.** Zarządzenie nr R.021.107.16 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 20.12.2016 r w sprawie wprowadzenia obowiązku dokumentowania przez nauczycieli akademickich przebiegu studiów stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych w elektronicznym systemie obsługi studentów i słuchaczy „Wirtualny Dziekanat”
38. **Załącznik 3.10** Raport z realizacji efektów uczenia się w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi. Raport z działalności Instytutu w roku akademickim 2021/2022
39. **Załącznik 3.11.** Uchwała nr R.000.5.18 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 24.01.2018 r w sprawie wprowadzenia zmian do uchwały nr R.000.04.16 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 27.01.2016 r w sprawie wprowadzenia Procedury Badania Losów Zawodowych Absolwentów
40. **Załącznik 3.12.** Losy absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku. Raport z monitoringu za rok 2021
41. **Załącznik 3.13.** Sytuacja na rynku pracy – pracownik ds. ochrony środowiska – podsumowanie
42. **Załącznik 4.1.** Wykaz wybranych publikacji naukowych pracowników Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi (lata 2018-2022):
43. **Załącznik 4.2.** Granty, projekty w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych, w których uczestniczyli pracownicy IBiNoZ (wybrane)
44. **Załącznik 4.3.** Szkolenia pracowników Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi w ramach podnoszenia kwalifikacji naukowo-dydaktycznych i umiejętności praktycznych (wybrane)
45. **Załącznik 4.4.** Regulamin Pracy w Akademii Pomorskiej w Słupsku

46. **Załącznik 4.5.** Tryb i warunki postępowania konkursowego przy zatrudnianiu nauczyciela akademickiego w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 1 do Zarządzenia nr R.021.73.21.)
47. **Załącznik 4.6.** Uchwała nr R.000.65.19 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 30.10.2019 r w sprawie przyjęcia Regulaminu oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Akademii Pomorskiej w Słupsku
48. **Załącznik 4.7.** Regulamin oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Akademii Pomorskiej w Słupsku
49. **Załącznik 4.8.** Załącznik do Zarządzenia nr R.021.7.22 z dnia 21.01.2022 r
50. **Załącznik 4.8.1.** Karta ewaluacyjna przedmiotu (KEP-S) (wzór)
51. **Załącznik 4.8.2.** Raport ankietyzacji oceniającej nauczycieli akademickich i osoby prowadzące zajęcia (wzór)
52. **Załącznik 4.8.3.** Ankieta dla absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku
53. **Załącznik 4.8.4.** Ankieta ewaluacyjna praktyk zawodowych – ocenia student (wzór)
54. **Załącznik 4.8.5.** Ankieta ewaluacyjna praktyk zawodowych – ocenia pracodawca (wzór)
55. **Załącznik 4.8.6.** Raport ankietyzacji oceniającej praktyki zawodowe w roku akademickim 2021/2022.
56. **Załącznik 4.8.7.** Raport ankietyzacji oceniającej opiekunów roku w roku akademickim 2020/2021.
57. **Załącznik 4.8.8.** Raport ankietyzacji oceniającej praktyki zawodowe w roku akademickim 2020/2021.
58. **Załącznik 4.9.** Procedura organizacji i realizacji hospitacji w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 1 do Zarządzenia nr R.021.170.20)
59. **Załącznik 4.10.** Harmonogram hospitacji na rok akademicki 2022/2023
60. **Załącznik 4.11.** Zasady organizacji i realizacji hospitacji oceniających jakość procesu dydaktycznego w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi
61. **Załącznik 4.12.** Zbiorcze zestawienie hospitacji w roku akademickim 2021/22
62. **Załącznik 4.13.** Regulamin podziału, wnioskowania i rozliczania subwencji badawczej w Akademii Pomorskiej w Słupsku (Załącznik 1 do Zarządzenia nr R.021.97.22)
63. **Załącznik 4.14.** Tematy badawcze realizowane w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi, które otrzymały subwencję w roku 2023
64. **Załącznik 4.15.** Zarządzenie nr R.021.118.22. Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 30.11.2022 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu zasad przyznawania dodatku motywacyjnego nauczycielom akademickim publikującym monografie, rozdziały i redakcje monografii wysoko punktowanej oraz artykuły w czasopiśmie wysoko punktowanych
65. **Załącznik 4.16.** Zawiadomienie o seminarium naukowym
66. **Załącznik 4.17.** Zarządzenie nr R.021.91.22. Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 6.10.2022 r. w sprawie kursu organizacyjno-metodycznego dla nowo zatrudnionych nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w Akademii Pomorskiej w Słupsku
67. **Załącznik 4.18.** Zarządzenie nr R.021.16.22. Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 22.02.2022 r. w sprawie uruchomienia I edycji studiów podyplomowych „Dydaktyka szkoły wyższej” w Akademii Pomorskiej w Słupsku

68. **Załącznik 4.19.** Zarządzenie nr R.021.26.21. Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 17.02.2021 r. w sprawie powołania Pełnomocnika ds. Równego Traktowania w Akademii Pomorskiej w Słupsku
69. **Załącznik 4.20.** Zarządzenie nr R.021.27.21. Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 17.02.2021 r. w sprawie wprowadzenia Procedury przeciwdziałania dyskryminacji w Akademii Pomorskiej w Słupsku
70. **Załącznik 4.20.1** Procedura przeciwdziałania dyskryminacji w Akademii Pomorskiej w Słupsku
71. **Załącznik 5.1.** Interdyscyplinarne Centrum InterPom
72. **Załącznik 5.2.** Wykaz miejsc praktyk
73. **Załącznik 5.3.** Zasoby biblioteczne dedykowane studentom kierunku Ochrona Środowiska
74. **Załącznik 5.4.** Procedura zakupów zasobów bibliotecznych
75. **Załącznik 5.5.** Przegląd infrastruktury dydaktycznej
76. **Załącznik 6.1.** Sprawozdanie ze współpracy międzynarodowej i krajowej
77. **Załącznik 6.2.** Zespół modyfikujący program studiów na kierunku Ochrona Środowiska
78. **Załącznik 6.3.** Ankieta dla interesariuszy zewnętrznych
79. **Załącznik 6.4.** Notatka ze spotkania z PARR
80. **Załącznik 6.5.** Rada Pracodawców Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi
81. **Załącznik 7.1.** Mobilność międzynarodowa pracowników
82. **Załącznik 7.2.** Mobilność międzynarodowa studentów
83. **Załącznik 7.3.** Wykaz profesorów z zagranicy
84. **Załącznik 7.4.** Przykładowy protokół równoważności
85. **Załącznik 7.5.** Wykaz staży zagranicznych w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi w latach 2019 - 2022
86. **Załącznik 8.1.** Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr R.021.80.22. z dnia 15.09.2022 r Regulamin świadczeń dla studentów i doktorantów Akademii Pomorskiej w Słupsku
87. **Załącznik 8.2.** Regulamin programu stypendialnego „Akademia Pomorska dla Ukrainy”
88. **Załącznik 8.3.** Zarządzenie nr R.021.98.20. Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 26.06.2020 r. w sprawie w sprawie odpłatności za korzystanie z miejsc w Domach Studenta przez studentów i doktorantów Akademii Pomorskiej w Słupsku w roku akademickim 2020/2021
89. **Załącznik 8.4.** Zarządzenie nr R.021.113.20. Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 03.09.2020 r. w sprawie wprowadzenia Aneksu nr 1 do Zarządzenia nr R.021.98.20 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku w sprawie odpłatności za korzystanie z miejsc w Domach Studenta przez studentów i doktorantów Akademii Pomorskiej w Słupsku w roku akademickim 2020/2021
90. **Załącznik 8.5.** Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr R.021.29.22 z dnia 22.03.2022. Regulamin obowiązków opiekuna roku
91. **Załącznik 8.6.** Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr R.021.106.22 z dnia 07.11.2022 r Regulamin Klubu Studenckiego przy Domu Studenta nr 1 Akademii Pomorskiej w Słupsku
92. **Załącznik 8.7.** Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr R.021.119.22 z dnia 01.12.2022 Wytyczne funkcjonowania Liderów-Asystentów oraz Adwokatów (społecznych) w Akademii Pomorskiej w Słupsku
93. **Załącznik 8.8.** Załącznik do Zarządzenia nr R.021.133.19 z dnia 12.12.2019. Procedura przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Akademii Pomorskiej w Słupsku

94. **Załącznik 9.1.** Uchwała nr R.000.63.19 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 30.10.2019 r w sprawie przyjęcia zasad organizacji i funkcjonowania Systemu zarządzania Jakością Kształcenia Akademii Pomorskiej w Słupsku
95. **Załącznik 10.1.** Powołanie Instytutowej Komisji Jakości Kształcenia
96. **Załącznik 10.1.1** Aktualizacja składu Instytutowej Komisji Jakości Kształcenia
97. **Załącznik 10.2.** Regulamin Instytutowej Komisji Jakości Kształcenia
98. **Załącznik 10.3.** Harmonogram pracy Instytutowej Komisji Jakości Kształcenia
99. **Załącznik 10.4.** Zarządzenie nr R.021.140.19 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 13.12.2019 r w sprawie wprowadzenia procedury dotyczącej ustalania programów studiów/ wprowadzania zmian w programie studiów w Akademii Pomorskiej w Słupsku
100. **Załącznik 10.4.1.** Procedura dotycząca ustalania programów studiów/ wprowadzania zmian w programie studiów w Akademii Pomorskiej w Słupsku
101. **Załącznik 10.5.** Zarządzenie nr R.021.06.19 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 14.01.2019 r w sprawie zasad konstruowania dokumentacji programów studiów zgodnie z PRK dla szkolnictwa wyższego dla Akademii Pomorskiej w Słupsku
102. **Załącznik 10.5.1.** Zasady konstruowania dokumentacji programów studiów zgodnie z PRK dla szkolnictwa wyższego dla Akademii Pomorskiej w Słupsku